

2

EPISTOLÆ

RESPONSORIÆ DUÆ

A

THOMA SYDENHAM, M.D.

PRIMA

De MORBIS EPIDEMICIS

Ab Anno 1675. ad Annum 1680.

A D

Amplissimum, Doctissimumq; Virum

ROBERTUM BRADY M.D.

Collegii Cajo-Gonevillensis Custodem,
nec-non Regium in Medicinâ apud Cantabri-
gienes Professorem longè celeberrimum.

SECUNDA

De LVIS VENEREÆ

Historia & Curatione.

A D

Ornatissimum, Eruditissimumque Virum

HENRICUM PAMAN M.D.

Collegii Divi Johannis Cantabrigienſis
Socium, Academiae Oratorem Publicum, & in
Collegio Greshamensi apud Londinenses in
Medicinâ Professorem.

Editio Secunda.

LONDINI,

Typis R.N. impensis *Walteri Kettilby*, ad Inſigne
Capitis Episcopalis in Cœmeterio D. Pauli, 1685.

EPISTOLAE

RECTORIS

THOMAE HEDENAE

D. MORIS RHEIMICIS

ROBERTO DE BRUNO

D. HANS VON WALT

Clarissimo Viro

THOMÆ SYDENHAM, M. D.

Nemo usquam Medicorum, Vir eruditissime, adhuc vim aeris & influentiam in humana corpora attentè perpendit, nec in vita nostra perennanda quas agit partes eorumquissiam consideravit satis, viresque quas exerit in fermentando, alterando, & circumducendo sanguinem, aut in motibus animalibus quibuscunque peragendis cujus sit energia, & efficacia horum non aliquis notavit; neque ejusdem temperiem naturalem, alterationes multiplices & mutationes, quas Constitutiones haud perperam indigitas, ne leviter quidem, vel Medici, vel Historia Naturalis Scriptores attigerunt, multo minus perscrutari sategerunt. Fieri sanè nequit, cum in omnes corporis partes, etiam reconditissimas, aer sese insinuet, quin quas subit alterationes & mutationes à rebus quibus impregnatur easdem sanguini & succis communicet, & imprimat; unde ut plurimum ab hac vel illa prava aeris constitutione oritur hujus vel illius indolis prava sanguinis Diathesis. Optimo itaque consilio Observationes Medicas circa morborum acutorum historiam & curationem juxta varias annorum & eorundem partium constitutiones instituisti, cum in iisdem, aeris actiones in sanguinem, succos, & spiritus praesertim (si ipse non sit spirituum materia) conspiciantur. Et nullus dubito quin Febrim indoles ab annorum temperie in quibus

grassabantur observata utilissimam, si non unicam, methodum constituit ad praxim stabiliendam. Perge itaque, & si qua adhuc restant Observationes Februum annorum nuperrimè elapsorum, fac ut palàm fiant, quàm in re quàm maximè humani generis saluti prospicies.

In Sectione prima, Cap. quinto, libri tui, paucis egisti de usu Corticis Indici, & ejusdem exhibendi methodo. Equidem scio quosdam haud infimi subsellii Medicos, qui in magnâ quantitate & dosi sapius repetitâ eum exhibent; alios item qui ex eodem extracta, infusiones, & ex infusionibus julapia, & emulsionem conficiunt, quibus modis se non tantum Intermittentes, sed & continuas quasdam certò curare affirmant: Magnum procul omni dubio in curandis Intermittentibus est remedium. Ego quidem per 20 plus minus annos dictum Corticem variâ forma & multiplici preparatione maximo cum successu exhibendum curavi. Si verò peculiare quippiam de usu hujusce Corticis nosti, vel quid melius progrediente experientia fueris edoctus, id ne graveris precor in lucem proferre.

In curatione Rheumatismi frequentem Phlebotomiam, & largam manu celebratam tanquam necessariam proposuisti. Quererem Ego annon rejectâ tam severâ & crudeli methodo, alia non humani sanguinis adeò prodiga, nec minus certa inveniri possit. Dum hæc agis, Dignissime Vir, malevolorum jurgia, & invidorum stigmata atque calumnias sât superque persenties; neque nunc minus quàm olim nomini tuo aut fama parcent, licet ingenuis ferè omnibus displiceant, & candidioribus, apud quos solenne est istiusmodi detractores despicere. Isti verò, si Februum historiam longè usu comprobata, vel earundem essen-

tias, causas, & differentias, vel veram tandem
Medendi Methodum expiscari volunt, Te Ducem
& viam pramonstrantem sequi necesse habent; cum
vix, aut ne vix quidem, alia, vel earum naturam
investigandi, vel curandi ratio possit assignari.
Matte itaque esto, & sperne sciorum dicteria;
sincerorum hominum ingenia excita; tu methodum
monstrasti; & si tua non placet, qui carpunt dent
politiozem & magis firmam. Vale, Vir Integerri-
me, qui hisce peragendis totam Medicorum turbam
merito devincies, inter reliquos verò,

Tibi jure meritoque amicissimum,

R. BRADY.

Cantabrigiæ,
Decemb. 30. 1679.

Amplissimo Doctissimoque Viro

ROBERTO BRADY, M.D.

Collegii Cajo-Gonevillensis Custodi, nec-non Regio in Medicinâ apud Cantabrigienses Professori longè celeberrimo.

ME certè, Vir Humanissime, si quid in morborum curatione profecero, ad omne id cuius efflagitanti impertiendum præcæteris qui nunc sunt homines facillimum esse omnino par est: si enim ea tantum mihi innotescant quæ & reliquis mortalibus, (quod mihi plus satis constat) nullo pacto mihi obfuerit levidensia ista & è triviis desumpta evulgare; sin autem assecutus sim aliquid quod è re Medica sit, & ad certiore morborum Therapeian faciat, non tam mihi laudi dabitur, quàm aliis daretur quibuscumque, ea in lucem expromere; Qui & à Podagra jam ab annis plus minus triginta, & Calculo diu malè multatus, facile mecum reputo quàm serio gauderem si quod meis malis levamen aliorum indicio possit afferri. Cum autem paucissimis ingens illud privilegium à Deo Opt. Max. concedatur ut publico commodo hæc in re inservire queant, iisque tantum quibus è meliore duto quàm mihi finxit præcordia Titan, votis agendum est, quod reapse effectum dare non satis est virium: Semper enim existimavi neque id

sine ratione, majoris esse felicitatis certam vel
 levissimi alicujus morbi debellandi methodum ægris
 mortalibus prodidisse, quam vel *Tantali*, quod
 aiunt, vel *Croci* thesauros accumulasse. Felicio-
 rem hoc illum dixi; dicam & meliorem, sapien-
 tioremque: quod enim uberius & sapientiæ & bo-
 nitatis suæ specimen quis potest edere, quam, cum
 se è communi generis humani naturâ decisum ani-
 madvertat, ea quæ molitur omnia ad publicam
 magis omnium utilitatem, quam ad suam ipsius,
 qui tam exilis totius particula & contempta res
 est, jugiter referre? *Ut enim* (loquor cum maximo
 illo dicendi sentiendique magistro *Cicerone* meo,
 sui fragili, ne dicam universæ hominum naturæ
 Genio) *leges omnium salutem singulorum saluti an-*
teponunt, sic Vir bonus & sapiens & legibus parens
& civilis officii non ignarus utilitati hominum, plus
quam unius alicujus, aut suæ consulit. *Cicero de fin.*
bor. & mal. Quinimo satis liquet quod cum faci-
 nrosi sit hominem jugulare, boni viri erit eundem
 vel conservare, vel alios iis instruere præfidiis qui-
 bus adjuti eum ab interitu vindicent, etiam au-
 thore vitâ jam functo. Et vox illa planè inhumana
 & scelerata audit eorum qui negant se recu-
 sâre quò minus ipsis mortuis terrarum omnium
 desagratiò consequatur.

His autem impræsentiarum missis factis, faten-
 dum est debere me ea quæ de his morbis, de qui-
 bus percontari libuit, animo volutavi, ut ut rexi-
 lii, tibi planè aperire, Tibi inquam Eximio Virò,
 & *Sparta* quam ornas dignissimo; cujus ego &
 eruditioni & probitati, animique candori ea tri-
 buo encomia quæ reliquæ Togatorum Gens, in-
 ter quos nites. Prætereo etiam quantum tibi debeo
 gratiarum,

gratiarum, quòd, te tam malè habeant immerita illa quibus à nonnullis proscindor convitia; de quibus hoc habeo dicendum, quòd si vita innocua hominis, qui neminem neque factò neque dictò læserat, me ab illis sartum tectum reddere valisset, nunquam in me detinuerant. Cùm autem nullo id meo crimine eveniret, neque, ut speo, eveniet unquam, stat sententia non me idèò plectere quòd alii deliquerint; id tantum ratus ad me attinere ut viri probi scilicet officio defungar, & boni Medici, quantum patitur tenuitas nostra.

Morem itaque geram in tradendis observationibus quæ mihi in morbis, de quibus sciscitabar, occurrebant. Primum autem agam de *Febribus Intermittebantibus* nunc apud nostros Epidemicis. Quo nomine non abs re fore arbitror annos istos ordine sed breviter percurrere, qui illum excipiebant quo clauderetur *Historia Acutorum Morborum* (qualis qualis illa demum fuerit) qui per præterlapsos annos 15 grassabantur, & quædam obiter perstringere in eorundem curatione à me pridem notata. Quo factò melius innotescet quo tempore & quibus gradibus quæ jam obtinet *Februm constitutio* nobis obrepserit.

Annus 1676. eosdem peperit morbos quos generat Constitutio proptremo loco *Annus* commemorata in dictis Observationibus, 1676. viz. Annor. 1673, (in cuius Autumno ea se primum exeruit) 1674, & 1675. At verò exolescente fermè hâc crasi, mitiores erant quàm pro suo genio qui subpullulabant morbi, & minùs insuper Epidemici; non obstante peculiari ejus anni indole, quantum ad manifestas aeris qualitates, quibus ab annis præcedentibus perquam ablude-

abludebat; cum & æstatis fervor, & frigus hyemis omnes ferme annos quorum memoriam habemus longo intervallo superaverint. Et cum tam ingens tempestatum discrepantia similes tamen morbos produceret, satis hinc liquet non tam manifestam quam occultam aeris temperiem Epidemicis morbis favere. At verò fatendum est morbos eosdem quoad symptomata quædam aliquando à manifestâ aeris diathesi pendere, quod & *Morbilli* & *Cholera Morbus* hoc anno invadentes testatum faciunt; de quibus breviter agam.

Morbilli enim nascenti anno coorti, licet non admodum Epidemici, id tamen eximii habebant quod solito longius procurrerent: nam cum pro more suo mense primùm Januario comparentes, ad Æquinoctium usque vernum ingravescerent, dein paulatim imminuti cum Solstitio æstivo ferè expirarent, hoc anno ad Æquinoxium ferè Autumnale pertingebant, ab æstatis calore, nisi fallor, aucti viribus quò diutius obsisterent. Neque tamen Methodum Medendi ab usitatâ illâ diversam postulabant.

Exeunte æstate *Cholera Morbus* epidemicè jam sæviebat, & insueto tempestatis calore evehctus, atrociora Convulsionum symptomata, eaque diuturniora secum trahebat quàm mihi priùs unquam videre contigerat. Neque enim solùm abdomen, uti aliàs in hoc malo, sed universi jam corporis muscoli, brachiorum crurumque præ reliquis, spasmis tentabantur dirissimis, ita ut ager è lecto subindè exiliret, si fortè extenso quaquaversum corpore eorum vim posset eludere.

Quamlibet autem hic morbus non aliàm à jam receptâ medendi rationem sibi vendicabat, *Ano-*
dyna

dyna tamen fortiora, eaque sæpius ingerenda quam alias solebam, omnino indicabantur. Ex. g. Ad quendam vocatus per id temporis truculentissimo illo, quod modo descripsi, symptomate tantum non enectum, (me autem comitabatur *Carolus Goodall* M. D. cujus animi Candor, Probitas illibata, summus in me amor, labor improbus in morbis dignoscendis curandisque una cum nomine mihi semper occurrunt) & enormi vomitione, spasmodumque violentiâ animum agentem, cum sudore frigido, & pulsu vix micante, guttas 25. *Laudani Liquidi*, à me jam olim publicati, in cochli. 1. *Aq. Cinnamomi fortis* exhibendas curavi, veritus sc. ne vehiculum paulò copiosius medicamento rejiciendo (quod in vomendi tam impenso conamine persæpè fit) ansam daret: dein lecto assidens quasi ad semihoram, & expertus Remedii vires nec Vomituritioni compescendæ, nec sedandis Convulsionibus adhuc pares esse, toties illud ipsum repetere, & dosin in tantum augere cogebar (interposito tamen spatio, ut quid à jam ingesto mihi foret sperandum prius ediscerem, quam novas adferrem suppetias) donec tandem pervicacissima illa symptomata sub jugum victoris mitterentur, quod tamen vel minimo corporis motu excitata denudò excutere satagebant. Serio itaque imperavi, ut & corporis quieti modis omnibus indulgeret ad paucos dies, & Medicamentum jam dictum, sed in minori dosi, subinde assumeret, etiam postquam convaluerit, ad *evangelicam* sc. confirmandam; quod nobis ex animo cessit.

Neque est cur me quispiam justo audaciorem pronunciet, eo sc. nomine quod tantam *Laudani Liquidi* vim ægro infundere non dubitaverim; cum
 judice

judice experiētiā certò constabit, quod in quibus affectibus ex *Opio* parata indicantur (sunt autem tres, *Vehemens Dolor, Vomitus vel Dejectio enormior, & insigniores spirituum animalium aëragia*) in iis & Remedii Dosis & repetendi vices cum symptomatis magnitudine omnino sunt conferendæ. Quæ enim dosis remissiori symptomati coercendo par est, ea ab alio fortiore superabitur; & quæ aliàs ægrum in manifestum vitæ discrimen conjiciet, eundem impræsentiarum ab orci faucibus liberabit.

Atque hi sunt morbi isti qui hoc anno
Annu populabantur, iidem sc. ut jam innui, cum
 1677. morbis trium annorum præcedentium.

Quales autem fuerint qui annum sequentem viz. 1677. funestaverint, non habeo dicere. Cum enim molestissimo sanguinis nictu, à motu vel levissimo, sub anni initio malè multarer, neque ità diu postea Podagrâ etiam, quæ non jam tam artus quàm viscera sævissimo dolore excruciat, accedentibus insuper virium & appetitûs prostratione, crurum tumore, aliisque symptomatis non minus periculosis (Quem, si tùm fuerim extinctus, mors certè non tam à bonis quàm à malis abstraxisset, haud equidem repugnantem) me domi meæ ad menses tres continere, deindè redintegrandæ sanitatis causâ per idem ferè spatium rusticari cogebar: *Autumno* reversus ad meos, Febres Intermittentes hinc inde sparsas esse (quarum tamen pars maxima ægros non in urbe primùm invaserat) ab amicis didici; cùm autem mihi per valetudinem non liceret ægros invisere, de hoc anno nihil melius silentio possum adferre.

Proximi

Proximi anni (viz. 1678.) *Constitutio* prorsus immutata *Febris Intermittentibus* (quæ jam ab anno 1664. ad tredecim sc. annos, urbe ferè exulaverant, nisi quod nonnullos sporadicè occuparent, vel ex agris fortè comitarentur) usque adeo favebat ut Epidemicæ rursus audirent; neque cum tantum gradum hodiè tuentur, quin & fines latius præferent, donec hæc, à quâ pendent, aeris *discreto* suam *an.* attigerit. Quantumlibet autem dictæ intermittentes pauciores aliquot etiam tempore Verno fuerint adortæ, eo usque tamen exeunte Æstate & Autumno subeunte præ cæteris sæviebant, ut nulli ampliùs morbo Epidemici nomen relinquerent. Hyeme verò paululum fatiscientes *Variolis* locum cedebant, atque aliis insuper Epidemicis, qui per omnia dominabantur, donec Intermittentibus apta tempestas in orbem rediret.

Sed ut jam edisseram quæ de harum Februm & naturâ & causis sedulâ observatione assecutus sum: imprimis notandum est, quòd licèt olim *Quartana* frequentius occurrerent, nunc dieiur aut *Tertiana* erant, aut *Quotidiana*, (nisi quis postremas has *Duplices Tertianas* malit appellare) & pariter quòd licèt *Tertiana* *Quotidiana*q; aliquando cum rigore atq; horrore invadentes, subsequente primùm calore, mox etiam sudore, tandè in omnimodâ *an.* desinerent, atq; post statam periodum agros de novo lacerent; ne hunc quidem jam morem servabant ultra tertium quartumve Paroxysmum; maximè si æger lecto addiceretur, & assumptis Cardiacis calidioribus oleum camino, quod aiunt, addiderit. Postea verò Febris hæc eq; usque etiam præter indolem suam incrudescere ut *Intermissionis* loco *Re-*
mission. m

missionem tantum ægro concederet; & magis indies ad *Continuarum* speciem accedens, tacto Cerebro tandem haud paucos extingueret.

Curationem quod spectat; jam à multis annis mihi innotuit quàm sit periculosum eam in *Tertianis* & *Quotidianis* (quæ cum recentes sint nullumque typum indutæ in continuitatis viciniâ adhuc hærent) per sudorifica moliri: quamvis enim notissimum sit simul cum sudore prorumpente inquietudinem atque alia symptomata statim evanescere, & *anupsilas* succedere, & ex consequenti huic paululum esse indulgendum, saltem non esse obsistendum Paroxysmo fatiscente, tamen est compertissimum quod si justo copiosius eliciatur sudor, quæ Intermittebat Febris jam fit Continua, ægerque tanquam incerto alex casu in vitæ discrimine versatur, hic servatur, perit ille. Ratio est hæc, nisi mea me fallit conjectura, quod sc. istiusmodi profusus sudor, cum materiæ febrilis, paroxysmi calore eo usque evecatæ ut jam per despumationem ejici possit, modum exuperet, exterminatâ eâ parte quæ unico Paroxysmo respondet, de reliquo sanguini incendendo impenditur. Hujus itaque methodi inefficiam, & aliarum evacuationum, Venæ-sectionis v. gr. & Catharfeôs incommoda (quarum utræque relaxando tonum sanguinis morbum protrahunt) dum mecum perpenderem, *Peruvianus Cortex* certissimam mihi spem fecit; de quo verè affirmare possim, non obstante tam vulgi quàm perpaucorum è doctis præjudicio, me nihil mali agris accidisse ab ejus usu vidisse unquam, vel cuni ratione suspicari potuisse, nisi quod illi qui longum & repetitum corticis Peruviani usum experti sunt (ut in *Capite de Rheumatismo* præmonstraverim)

straverim) in speciem quandam *Rheumatismi Scorbutici* nonnunquam incidunt. Hoc autem malum perquam rarò ex hac occasione nascitur, & quando accidit facillimè Remediis ibidem descriptis cedit.

Et profectò si tam effectorum durationem quàm Corticis hujus innocentiam exploratam haberem, principem illi locum inter omnia quotquot sunt remedia deferre nullus dubitarem; cum non tantum in hoc morbo insignium esse virium deprehendatur, sed & in Uteri & Ventriculi etiam affectibus: Tantum abest ut de ejus insalubritate meritò quis conqueratur.

His autem potissimum de causis, nisi fallor, dictus Cortex malè audit. Primò quia plurima illa horrendaque symptomata quæ Febres Intermittentes jam diutius ægrum cruciantes comitantur, etiam ubi ne minimum quidem Corticis degustaverit, Cortici, vel semel assumpto, imputantur. Secundo quia cum occultâ vi & non per sensibilem aliquam evacuationem morbum averruncet, statuunt plerique materiam morbum committentem quæ propelli debuerat, tanquam hostem intra mœnia vi Corticis astringente inclusam latere, novos daturam tumultus, atque ægrum non penitus evasisse cum adhuc catenam trahat. Ast hi non satis attendunt Sudores paroxysmum finientes id omne quod in lucido sanitatis intervallo accumulabatur prorsus eliminasse, manere tantum morbi seminum tempore maturandum; quodque Cortex fugientem paroxysmum à tergo urgens, & intercepto qui debuerat subministrari morbi commeatu sive fomite, non potest in sanguine retinere quod jam in illo non nisi tanquam in embryo reperitur; ac proinde

proinde neque strangulationum neque obstructionum quæ vulgò objiciuntur, reus est peragendus.

Quo autem pacto deprehendemus Corticem vi suâ astringentiâ Febres fugare? Qui id probare velit necesse erit ut prius alia astringentia pari virtute prædita in medium afferat; mihi certè vel eorum fortissima adhibenti in experimentum nondum è voto cessit. Quid quod illos etiam sanat qui ab ejus usu tanquam à Cathartico assumpto (quod nonnullis accidit) frequenter alvum deponunt? Id verò demum est rectè sapere suo se quemque pede ac modulo metiri. At si quis fucum sibi faciens, aliis se præditum esse facultatibus existimaverit, quàm quæ inserviunt percipiendæ vel *Naturali Theologia* (ut Deo sc. rerum omnium Architecto & Moderatori debita veneratio cum profundissimâ animi prostratione jure merito exhibeatur;) vel *Philosophiâ Morali* (ut virtutem exerceat, & mores tam ad privatum quàm publicum Societatis Humanæ bonum accommodet;) vel denique *Arti Medicæ, Mathematicæ, & Mechanicæ* (quibus vita communis adjuvatur:) Hic primùm Hypothesin aliquam è schola *Naturalis Philosophiæ* depromat, quâ vel unicam differentiam specificam rerum in naturâ possit enodare; ex.gr. rationem reddat quare *Gramen* omne viridi ubicunque colore, nusquam alio cernitur infectum, &c. Hoc si effecerit in ejus castra haud invitus transeam; sin aliter, non verebor dicere quod Medici cura omnis atque industria in expiscandâ Morborum Historiâ, ilisque remediis adhibendis, quæ Experimentiâ Indice ac Magistrâ eosdem valent depellere, debent collocari; observatâ tamen istâ Medendi Methodo quam recta ratio (non speculationum

com-

commentis, sed trito & naturali Cogitandi modo innixa) ei dictaverit. Dicam itaque paucis quod usu didici de Methodo quâ Cortex nobis usurpandus venit.

Cortex Peruvianus, cujus *Pulvis Patrum* vulgò nomine insignitur, annis abhinc quinque & viginti (si benè memini) apud Londinenses nostros in exterminandis Febribus Intermittentibus, maximè Quartanis, primùm cœpit inclarescere. Idque optimo sanè jure, cùm hujuscemodi morbi rarissimè ab ullo alio sive Remedio sive Methodo Mendendi antea expugnarentur, unde etiam opprobria Medicorum & erant & audiebant. At verò non ita multo tempore elapso, duabus de causis, non quidem levibus, damnatus in desuetudinem prorsus abiit. Primò quia paucis horis ante adventum Paroxyfmi, pro recepto id temporis more, exhibitus ægrum nonnunquàm è medio tolleret; quod & civi cuidam Londinensi eidemque Senatori Urbano, *Underwood* nomine, & Capitaneo nomine *Potter* in vico vulgò dicto *Black Fryars* Pharmacopolæ memini accidisse. Funestior hic pulveris exitus, quamvis oppidò rarus, Medicos tamen paulò cordatiores ab ejus usu meritò retraxit. Secundò quia æger ope pulveris à Paroxyfmo aliàs invasuro liberatus, quod plerumque eveniebat, tamen intra dies 14 recidivam ut plurimum pateretur, in morbo scilicet recenti, necdum temporis cursu suoque Marte committigato. Maxima pars hominum his permota rationibus spem de hoc pulvere jam pridem conceptam protinus abjiciebat: Neque enim tanti æstiniabant Paroxyfimum ad paucos dies protelare, ut se eo nomine in vitæ discrimen à pulvere intentatum induci paterentur. Ego

verò jam ab aliquot retro annis haud vulgarem hujus Corticis vim seriò perpendens, animoque revolvens, non alio magis quàm hoc Herculeo medicamento Febres Intermittentes debellatas iri confidebam, si qua par erat cura accederet, & diligentia. Diu itaque multumque apud me agebani, ut & *Periculo* à pulveris usu impendenti, & *Recidiva* intra paucos dies subsecutura (quæ duo erant amolienda incommoda) possem occurrere, atque ægrum hujus ope ad perfectæ sanitatis gradum promovere.

Primò *Periculum* quod minitabatur, non tam ex ipso Cortice natum arbitrabar, quàm ex eo quòd minùs opportunè ægro ingereretur: cum enim vis ingens materiæ febrilis diebus à Paroxysmo vacuis in corpore fuerit aggesta, pulvis prædictus, si immediatè ante Paroxysmum deglutiatur, facit quo minùs materia morbifica ipsâ naturâ methodo, Paroxysmi scilicet impetu, possit eliminari, quæ proinde præter fas inclusa ægrum in vitæ discrimen solet conjicere. Hoc ego me malum propulsare posse existimabam, materiæque pariter febrili de novo generandæ obicem ponere, si ubi primum Paroxysmorum unus affligere desierit, confestim pulverem exhiberem quo infecuturus sufflaminaretur, & diebus Intermissionis statis subinde vicibus eundem repeterem usque dum novus invaderet Paroxysmus, atque ita paulatim tutòque proindè sanguinis massam salutiferâ Corticis virtute penitus inficerem.

Secundò cum *Recidiva*, (quæ intra dies 14 plerumque accidebat) ex eo mihi videbatur nasci quòd sanguis non satis exaturaretur virtute Febrifugi, quod utut efficax, unâ tamen vice morbo penitus exter-

exterminando par non fuit, idcirco autumabam nihil ad eam præcavendam æquè posse conducere atque methodum repetendì pulveris, etiam devicto ad præsens morbo, justis semper intervallis, antequam scilicet vires præcedentis dosis prorsus elanguerent.

His itaque rationum momentis innixa mens eam, quâ jam utor, mihi methodum dictabat. Ad ægrum *Quartanâ* Febre laborantem accersitus (*die Luna* v. gr.) si Paroxysmus eodem die sit invasurus, nihil prorsus moveo, sed id tantum ago ut spem faciam eum à proximè venturo liberatum iri. Ac proinde binis diebus Intermissionis (*Martis* sc. & *Mercurii*) Corticem exhibeo hunc in modum. *R Cortic. Peruv. subtilis. pulverat. ʒ j. cum s. q. syr. Caryophyl. vel de Rosis siccis, f. Electuar. dividendum in 12 partes, quarum unam capiat quartâ quâque horâ, incipiendo immediatè post paroxysmum, superbibendoque haustum vini cujuslibet. Vel, si Pilulæ magis arrideant, R Cortic. Peruv. subtilis. pulv. ʒ j. cum s. q. syr. Caryophyl. f. Pil. mediocris magnitudinis, quarum capiat vj. quartâ quâque horâ.* Sed minori cum molestia, eodem tamen fructu, hujus Pulveris uncia una admisceri poterit libris duabus Vini Clareti, atque ejus cochl. viij. vel ix. exhiberi iisdem quæ dicta sunt temporis intervallis. *Die Jovis*, quo metuitur Paroxysmus, nihil impero, cum ut plurimum nullus accedat, reliquiis materiæ febrilis per solitos sudores, qui præcedentem paroxysmum absolvunt, despumatis ejectisque è sanguine, atque intercisâ novæ mineræ vel fomitis accumulatione repetito pulveris usu, diebus Paroxysmos determinantibus adhibiti.

Verum enimverò ne morbus denuò recrudesca-
 (quod è prædictis incommodis erat alterum) *die*
oñavo præcisè à quo postremam dosin æger assump-
 fit eandem præfati pulveris quantitatem, (*Unciam*
sc. in partes 12 divisam) eadem quâ prius metho-
 cò, certo certius exhibeo. Quamvis autem repe-
 tita hoc modo semel Medicatio persæpè morbum
 conficit, non tamen prorsus in tuto collocatur
 æger, nisi Medico tertio quartove eandem metho-
 dum eodem temporis intervallo iteranti parere non
 gravetur; maximè ubi sanguis à prægressâ aliquâ
 evacuatione fuerit debilitatus, aut se æger incau-
 tius auræ frigidiori ferendum exposuerit.

Verùm etsi hoc remedium nullâ purgandi vi pol-
 leat, tamen ob peculiarem quorundam corporum
 temperiem atque idiosyncrasiam persæpè accidit,
 ut ab ejus usu tanquam à Cathartico fortiori as-
 sumpto æger violenter expurgetur: In hoc casu
 omnino oportet ut *Landanum* cum eo exhibeatur,
 quo minus hanc operationem, tam suæ naturæ
 quàm morbo planè contrariam, ciere valeat, ne-
 que pulvis justo citius per alvum expulsus disper-
 datur, antequam suo surgeretur munere. In hoc
 itaque casu *Landani* ejusdem *gut. x.* Vino instilla-
 ri jubeo, & post alternam pulveris dosin assumi,
 modò Diarrhœa perstiterit.

Dicta Methodus usu mihi venit in cæteris Inter-
 mittentibus sive *Tertianis*, sive *Quotidianis*; utraf-
 que enim statim à finito Paroxysmo aggredior, &
 repetito per jam commemorata Paroxysmorum in-
 terstitia medicamine (quantum scilicet earum fert
 indoles) urgeo atque à tergo premo; hoc tamen
 discrimine quòd cum *Quartana* rarissimè nisi *Unciâ*
una in còses dispertitâ, reliquæ *sex Drachmis*
 possint

possint ita expugnari, ut inducias saltem concedant.

At verò Tertianæ, Quotidianæque, etsi post unum alterumve Paroxysmum omnino videantur intermittere, tamen non ita rarò (quod & à me antè est notatum) postea ad Continuarum fere speciem vergunt, & ad *Remissionem* tantum, etiam diebus quæ *Intermissionem* pollicebantur, accedunt; præsertim ubi æger lecto defixus regimine justo calidiore, aut medicamentis Febri per sudores ejiciendæ dicatis fuerit multatus. Hoc in casu à remissione quantumlibet exiguâ (id enim mihi unum superest) ansani arripiens, pulverem quam proximè à Paroxysmo (quantum conjecturâ valeo) ingerendum propino, nempe quartâ quâque horâ ut modò dixi, ne quidem ipsum morans Paroxysmum, cum aliter in spatio interjecto plus satis brevi alexeteria Corticis vis sanguini impertiri nequeat.

Cum autem Febres quæ jam apud nos grassantur, etsi post secundum tertiumve paroxysmum reponere se in classem Continuarum nitantur, tamen ad Intermittentes debeant referri; nulla mihi est religio *Corticem* vel in maximè *Continuis* hujus speciei sumendum proponere, qui dicto more iteratus ad apyrexiam certò ægrum perducet, modò assiduus Lectuli calor, & intempestivus Cardiacorum usus continuitatem Febri non conciliaverint; quò in casu Peruvianum corticem nihil quicquam profecisse plus semel observavi. Neque mihi unquam contigit ut viderem Vinum in quo propinatur Cortex (quod jure quis possit suspicari) febricitanti obfuisse; è contrâ verò calor, sitis, cæteraque Febris Symptomata ut plurimum post

assumptam hujus remedii quantitatem sufficientem, mox evanescent, vino haud obstanti. Hic autem observandum, quod quo magis Febris sive sponte sua, sive regimine calidiori ad Continuitatem accedat, eo major Corticis quantitas exhibenda; ita ut nonnunquam viderim morbum hunc non nisi sesqui-unciam, vel unciam ejusdem duabus cessisse.

Cum vero sint aliqui qui Corticem hunc nec in Pulveris formam, nec Electuarii, nec tandem Pillularum ferre queant, his ejusdem infusum in frigido factum propino; \mathfrak{z} ij. sc. *Corticis grosse pulverati in Vini Rhenani lb ij aliquandiu macero.* Liqueor hic per manicam Hippocratis saepiuscule trajectus, colore limpidus adeo non officit, ut vel delicatiorum palato arrideat; ac dictæ Infusionis Unciæ quatuor ad dies aliquot factæ, virtutem Drachmæ unius Corticis in pulvere exhibiti videntur continere. Quæ cum nec ingrata sit, nec ventriculum premat, duplo frequentius usurpari poterit, quam reliquæ ejusdem remedii formulæ, nempe donec Paroxysmi terga dederint.

Quandoq; accidit ut in hoc morbo male formato, necdum in typum regularem everso, æger ob vomituritionem fere continuam Corticem deglutitum, quacunque demum formam exhibeatur, retinere nequeat. In hoc casu vomitio prius est compescenda quam Cortex propinetur. Ad quem scopum colligans jubeo, ut sexies vel octies spatio duarum horarum *succi limonum recens expressi Cochl. j. cum salis Absinth. ʒj. assumat*: Deinde *Laudan. liqid. gutt. xvj. cum aq. Cinnamom. fort. Cochl. j.* Ac brevi post, si vomitus cessaverit, usum Pulv. Peruv. aggrediatur.

Pro Infantibus, quorum ætas tenella vix fereat ut aliâ formâ hoc remedium assumatur (saltem eâ quantitate quâ devincatur morbus,) sequens Julapium præscribere soleo. *R. aq. Cerasor. nigr. & Vini Rhenani an. ℥ij. Cort. Peruv. subtilissimè pul. ℥iij. syr. Caryophil. ℥j ms. f. Julap. Cap. Cochleare unum alterumve pro ratione ætatis, quartâ quâque horâ, donec paroxysmi non ampliùs discrucient; instillando alternis dosibus, si Diarrhœa adfuerit, Laudani liquidi gutt. i. vel ij.*

Observandum est insuper, quòd cùm breviora Paroxysmorum interstitia in Tertianis & Quotidianis Intermittentibus non satis temporis concedant ad sanguinem febrifugâ Corticis virtute plenè exaturandum, fieri non potest ut æger proximum à prima medicatione Paroxysmum, uti in Quartana solet evenire, certò effugere valeat, sed in his medicamentum sæpe non nisi post biduum promissam curationem absolvet.

Animadvertendum autem quòd si æger, non obstante abundanti cautelâ superiùs traditâ, nihilominus recidivam patiatur (quæ in Quartana ipsâ rariùs accidit, quàm in Tertianis, vel Quotidianis) tamen prudentis Medici erit non nimium pertinaciter insistere methodo Corticis per dicta intervalla exhibendi, sed pro suo iudicio aliis modis curationem aggredi; cui præ cæteris *Decoctum amarum*, quòd appellant, magnopere conducere vulgò creditur.

Dietam quòd spectat cæterumque regimen, nec à cibo nec à potu arcendus est æger, qualis qualis is demum fuerit qui ad stomachum facit; Fructibus tamen horariis & liquoribus frigidis (utpote & infirmandæ sanguinis massæ, & Febri postliminiò reducendæ admodum conferentibus)

semper exceptis. Vescatur itaque carnibus eueptis & euchymis, & vino modicè utatur pro potu ordinario; quâ re solâ ægros nonnunquam restitui, etiam eos quorum corpora ob frequentem febris recursum contra Corticem quasi communita, salu- tiferam ejus vim perpetim eludebant.

Neque verò se temerè auræ frigidiori committere debet æger, donec sanguis pristinum vigorem de novo obtinuerit.

Hic autem advertendum, quòd cum de Febribus Intermittentibus olim agens ægrum sublato morbo sedulò purgatum iri admonuerim, hoc intelligi ve- lim de iis solùm febribus quæ vel sponte suâ, vel alio sive medicamento sive methodo præter Corti- cem Peruvianum erant debellatæ. Etenim Curatio, cum huic Remedio, de quo jam loquor, innitatur, purgatione nec eget, nec eandem planè fert. Ita potenter dictus Cortex sine ope Catharticorum non solùm *Paroxysmis*, sed & *Dyscrasia* quam corpori iidem inflixerunt, subvenit. Virandæ itaque ante omnia Evacuationes qualescunque, cum vel blan- dissima Catharsis, quinimò Enema è lacte Saccha- rato in morbi discrimen certissimè, fortè in mor- bum ipsum denuò ægrum conjiciet.

Hic autem commemorare libet, quod sub primos hujus Constitutionis annos symptoma quoddam in- signe Febribus Intermittentibus quandoque super- venerit. Nempe earum Paroxysmi non cum ri- gore & horrore, quas postea Febris excipit, inva- debant, sed æger iisdem planè symptomatis ten- tabatur ac si *Apoplexiâ* verâ laborasset, quæ tamen nihil aliud esset, utcunque hunc affectum æmularetur, quàm ipsa Febris caput impetens; ut ex aliis signis ita ex colore urinæ satis liquebat; quæ in
Inter-

Intermittentibus ut plurimum rubore saturato extat, qualis cernitur in urinâ eorum qui Ictero laborant, etsi non adeo intensè rubet, & pariter sedimentum deponit pulverem laterum ferè referens. Hoc autem in casu quantumlibet evacuationes omnes, cujuscunque demum generis sint, indicari videntur, ad revellendos scilicet ex cerebro humores, ut in Apoplexiâ primariâ fieri solet; eadem tamen omnino omittendæ sunt, utpote quæ originariæ hujus symptomatis causæ, Febri nempe Intermittenti prorsus adversentur, ac proinde mortem accersant; quod & ipse novi. At è contrâ expectandum donec paroxysmus sponte suâ evanuerit, quo tempore Cortex, modò citius idem ingeri non poterit, quamprimùm est exhibendus, & in Intervallis ab hujusmodi accessionibus liberis idem sedulo repetendus, usque dum perfectè convalescerit æger.

Nonnunquam accidit, etsi perquam rarò, ut Senes qui diu hoc morbo antea laborarunt, ac interea Venæ-sectionibus & Catharticis imperitè fuerint mulctati, in *Diabetem* incidant, etiam Febre jam perfectè fugatâ. Etenim cum sanguis eorum abhinc debilitatus assimilandis succis ei illatis prorsus impar reddatur, iidem per vias urinarias crudi adhuc & inconcocti exitum sibi quærunt, proindeque præ ingenti urinæ copiâ, quoties eam reddunt, excretâ, sensim vires labefactantur, & quasi substantia Corporis per hanc Cloacam exinanitur. In hoc affectu, uti & in omni *Diabete*, ex quâcunque *πρωτογενή* originem ducat, Curativæ Indicationes ad sanguinem invigorandum corroborandumque, ac pariter ad fluxum urinæ præternaturalem restringendum, omnino dirigendæ sunt.

Ut

*Trich: Antin
= nig: miaz
confert in ca
lonz: Diabete
morb. l. 1. 12*

Ut R Theriac. Androm. 3 iß conferv. flaved. Aurant. 3 j. Diascordii 3 ß. Zinzib. condit. & nuc. moschat. condit. an. 3 iij. pulv. è chelis Cancr. compos. 3 iß. Cort. exterioris Granator. rad. Angelic. Hispan. Coral. rubr. præp. & trochisc. de terra Lemniâ an. 3 j. boli Arm. 3 ij. Gum. Ar. 3 ß. cum s. q. syr. de ros. siccis f. Electuar. de quo sumat. ad magnitudinem nuc. mosch. maj. manè, horâ quintâ pomerid. & nocte per mensem integrum, superbibendo seq. infusionis Cochl. vj. R rad. Enul. Campan. Imperator. Angelic. & Gentian. an. 3 ß. fol. absinth. Rom. marrub. alb. Centaur. min. & calaminth. an. M. j. Baccar. Juniper. 3 j. Incidantur minutim, & infundantur Vini Canarini lb. v. stent simul in infusione frigida. Coletur tantummodo tempore usus. Vescatur cibus iuxta præceptum, viz. Carne vitulinâ, Vervecinâ, &c. Abstineat ab esu oleorum & fructuum qualiumcunque, & singulis pastubus bibat vinum Hispanicum.

Eadem ferè methodo atque iisdem remediis contumax iste & diuturnus affectus, Fluor. sc. muliebris, sanatur ac Diabetes modo dictus: nam utrobique Indicationes curativæ eadem sunt, quantumcunque inter se hi duo morbi dissidere videantur. At in fluoris muliebris curatione Venæ-sectio semel celebrata, ac postea Catharsis ex Pil. Cochl. maj. 3 ij. tribus vicibus repetita Corroborantium usui præmitti debent, deinde verò per totum processum omnino omittendæ; cum quælibet evacuatio evertit quicquid corroborans substruxerit. Sed hæc obiter.

Hæc habui de Peruviani Corticis usu summatim dicenda: Neque enim Remediorum pompæ libuit indulgere: Cum sanè qui aliquid Cortici adjiciunt præter vehiculum eidem in ventriculum transmittendo necessarium, aut ex ignorantia peccant,

ut mihi videtur, aut dolo malo, à quo Vir Probus ex animo abhorrebit; qui cum pars sit ejusdem communis naturæ, ut ὁμοφύλοις fraudem faciat nullo unquam privato suo commodo poterit adduci. Quod superest, si ætati placuisset ad ea animum advertere quæ annis abhinc quatuor in Historia Acutorum Morborum tradideram (quæ & ante illud tempus mihi innotuisse omnino est credibile) quo pacto sc. Cortex in interjectis Paroxysmorum spatiis debuerit ministrari, tum postea repeti ægro jam convalescente; viverent fortassis haud pauci eorum quos jam terra tegit; ut ut homines vilipendant tenuēs sanè illos conatus nostros communi omnium bono dicatos, & monita spreverint ibidem dictata verbis insequentibus, quibus ea breviter continentur quæ hîc fusiùs explicare visum est, viz.

Curandum est ante omnia ne præmaturè nimis hic Cortex ingeratur, ante sc. quàm morbus suo se Marte aliquantisper protriverit (nisi collabescentes & jam fractæ ægri vires eundem temporis sumendum esse dictaverint;) neque enim illud solum est metuumdum ne à præpropèro ejus usu inefficax iste reddatur & spem ægri fallat, sed etiam ne de ægri vitâ agatur, si sanguini omni fermentationis nisu se despuanti de repente injiciamus remoram. Proximo Loco, neque Catharsi, multò minùs Venæ-sectione, subducenda est materia Febrilis pars aliqua, quò liberius cortex suo fungatur munere: cum enim ab utrâque labefactetur quadanteaus œconomia corporis, eo prompiùs certiusque recrudescent Paroxysmi, evanescente semel pulveris vi. Mihi etiam magis è re fore videtur ut sanguinem dicto medicamine sensim longioreque à Paroxysmis intervallo leviter inficiamus, quàm

Ut *R. Theriac. Androm.* 3 iß. *conseru. flaved. Aurant.* 3 j. *Diascordii* 3 ß. *Zinzib. condit. & nuc. moschat. condit. an.* 3 iij. *pulv. è chelis Cancr. compos.* 3 iß. *Cort. exterioris Granator. rad. Angelic. Hispan. Coral. rubr. præp. & trochisc. de terra Lemniâ an.* 3 j. *boli Arm. Dij. Gum. Ar.* 3ß. *cum s. q. syr. de ros. siccis f. Eleëtnar. de quo sumat. ad magnitudinem nuc. mosch. maj. manè, horâ quintâ pomerid. & nocte per mensem integrum, superbibendo seq. infusionis Coch. vj. R. rad. Enul. Campan. Imperator. Angelic. & Gentian. an.* 3 ß. *fol. absinth. Rom. marrub. alb. Centaur. min. & calaminth. an. M. j. Baccar. Juniper.* 3 j. *Incidantur minutim, & infundantur Vini Canarini lb. v. stent simul in infusione frigida. Coletur tantummodo tempore usus. Vescatur cibus iuxta ritum, viz. Carne vitulinâ, Vervecinâ, &c. Abstineat ab esu olerum & fructuum qualiumcunque, & singulis pastubus bibat vinum Hispanicum.*

Eâdem ferè methodo atque iisdem remediis contumax iste & diuturnus affectus, *Fluor. sc. muliebris*, sanatur ac *Diabetes* modò dictus: nam utrobique Indicationes curativæ eadem sunt, quantumcunque inter se hi duo morbi dissidere videantur. At in *fluoris muliebris* curatione Venæ-sectio semel celebrata, ac postea Catharsis ex *Pil. Coch. maj. Dij.* tribus vicibus repetita *Corroborantium* usui præmitti debent, deinde verò per totum processum omninoq omittendæ; cum qualibet evacuatio evertit quicquid corroborans substruxerit. Sed hæc obiter.

Hæc habui de Peruviani Corticis usu summam dicenda: Neque enim Remediorum pompæ libuit indulgere: Cum sanè qui aliquid Cortici adjiciunt præter vehiculum eidem in ventriculum transmittendo necessarium, aut ex ignorantia peccant,

ut mihi videtur, aut dolo malo, à quo Vir Probus ex animo abhorrebit; qui cum pars sit ejusdem communis naturæ, ut ὁμοφύλοις fraudem faciat nullo unquam privato suo commodo poterit adduci. Quod superest, si ætati placuisset ad ea animum advertere quæ annis abhinc quatuor in Historia Acutorum Morborum tradideram (quæ & ante illud tempus mihi innotuisse omnino est credibile) quo pacto sc. Cortex in interjectis Paroxysmorum spatiis debuerit ministrari, tum postea repeti ægro jam convalescente; viverent fortassis haud pauci eorum quos jam terra tegit; ut ut homines vilipendant tenuēs sanè illos conatus nostros communi omnium bono dicatos, & monita spreverint ibidem dictata verbis insequentibus, quibus ea breviter continentur quæ hîc fusiùs explicare visum est, viz.

Curandum est ante omnia ne prematurè nimis hic Cortex ingeratur, ante sc. quàm morbus suo se Marte aliquantisper protriverit (nisi collabescentes & jam fracta ægri vires eundem temporis sumendum esse dictaverint;) neque enim illud solum est metuendum ne à præproprio ejus usu inefficax iste reddatur & spem ægri fallat, sed etiam ne de ægri vitâ agatur, si sanguini omni fermentationis nisu se despuanti derepente injiciamus remoram. Proximo Loco, neque Catharsi, multò minùs Venæ-sectione, subducenda est materia Febrilis pars aliqua, quò liberius cortex suo fungatur munere: cum enim ab utrâque labefactetur quadanteus æconomia corporis, eo prompiùs certiusque reerudescunt Paroxysmi, evanescente semel pulveris vi. Mihi etiam magis è re fore videtur ut sanguinem dicto medicamine sensim longioreque à Paroxysmis intervallo leviter inficiamus, quàm

quàm ut uno omnino ictu Paroxysmum jam instantem tentemus confodere; hoc enim pacto & plus temporis remedio conceditur quo suum opus plenius absolvat, & evitatur quicquid id est periculi quod agro poterit oriri ex subito isto atque intempestivo nimis sufflamine, quo Paroxysmum jam invalescentem atque omni se ope exerentem conamur opprimere. Postremò brevibus istis temporis intervallis repetendus est Pulvis, ut non protinus evanescat prioris dosis virtus antequam altera exhibeatur: crebrâ enim repetitione istâ iussu tandem recuperabitur, profligato in solidum morbo. His adductis rationibus hanc ego methodum ceteris antepono. Peruviani corticis ℥j. cum syrup. Rosar. rub. ℥ij. misceatur; ager verò quantitatem Nucis moschatae majoris mane & serò quotidie devoret diebus à genuino Paroxysmo vacuis, donec confectionem omnem absumpserit. Repetatur porrò ad tres alias vices interjectis semper diebus quatuordecim. Morb. Acut. Histor. Sect. 1. Cap. V.

Quantumlibet autem Cortex suprâ laudatus in Febribus hisce medendis omnibus aliis, quotquot adhuc inventa fuerunt, palmam faciliè præripiat, attamen in *Tertianis Vernalibus*, si modò æger sanguineo temperamento præditus esset, atque etiam ætate floreret, Remedia sequentia curationem absolvisse observavi. Ex. gr. Mittatur sanguis è brachio die à paroxysmo libero, & post aliquot horas eodem die exhibeatur *Emeticum ex Infusione Croci Metallorum*; ita tempus præfigendo ut Vomitorium opus suum absolvat ante Invasionem paroxysmi insequentis, quo elapso immediatè aggrediatur usum sequentium. R. *Extracti gentian. Absinth. & Centaur. min. an. ℥ij. Misceantur ac dividantur in ix doses, quarum unam capiat quartâ*
quâque

quâque horâ, superbibendo decocti amari sine purgantibus & vini albi an. ℥ iij. Est & altera methodus curandi has Tertianas, in pauperibus scil. quorum facultas prolixo apparatusi Medico ferendo non sit. Ut R̄ *Serpentar. Virginian. subtiliss. pulv.* ℥ j. vin. alb. ℥ iij. *Mf.* sumat duabus horis ante paroxysmum & stragulis bene coopertus sudet per tres vel quatuor horas: Idem faciendo per duas alias vices paroxysmo ingruente.

Sequenti anno (nempe 1679.) sub initio Julii eadem Febres de novo vires reintegrabant, & quotidie increbrescentes
Annus 1679.
 mense Augusto quàm immanissime debacchabantur, ac magnam stragem edebant. Cùm autem de his jam fusiùs egi, nihil ampliùs adjiciam, nisi quòd *Novo Epidemico* à manifestâ aeris crasi pendenti sub mense *Novembris* prorsus locum cedebant.

Etenim unâ cum *Novembri* subingrediebantur *Tusses* cæteris quos mihi contigit observare annis ἐπιδημικώτεραι, cùm in singulis ferè familiis universi laborarent. Harum aliâ opem medicam non magnoperè desiderabant; aliâ verò pulmones ità vehementer agitabant, ut æger ventriculi contenta per os ejicere subinde cogeretur, vertigine insuper corréptus, à nisu violentiori & laborioso. Primis ferè diebus *Tussis*, siccam æmulans, nullam materiam spectabilem exantlavit, mox atate auctior nonnihil; atque ut verbo expediam, tum in eo quòd parcius expectorarent ægri, tum etiam conatu vehementiori, & paroxysmorum duratione ad *Tussim puerorum Convulsivam* mihi propiùs accedere videbatur, nisi quòd mitiùs aliquantùm sæviret. In hoc saltem *Convulsivam* superabat, quòd

quòd & Febre, & solitis ejus symptomatis stipata ægrum invaderet, quæ in Tussi puerorum nondum me vidisse memini.

Solenne sit licet Tusses sub Hyemis adventum affligere, mirabantur tamen omnes eas hoc anno ita præter solitum increbrescere: quod quidem hæc præcipue de causâ arbitror contigisse. Quum mensis *Octobris* crebrioribus quàm solebat, & ferme continuis permaduisset imbribus, & sanguis hominum tempestati consentiens particulas crudas atque aquosas affatim imbibisset, transpiratione per cutis spiracula à primo frigoris insultu prohibitâ, Natura colluviem hanc ferosam vel per ramos *Venæ Arteriosæ*, vel, quod alii volunt, *Asperæ Arteriæ glandulas* eliminare fategit, & tussis ope explodere.

Curatio ritè ut institueretur, quoties sc. Medico fuit opus, tam per *Venæ-sectionem*, quàm *Catharsin* evacuandum esse nullus dubitavi: Neque enim aliâ aliquâ methodo æquè commodè ejiciuntur redundantes feri particule ac per *Phlebotomiam* & *Cathartica*, quæ tam insigniter vasa emulgent. Remedia *Pectoralia* quod attinet, (præterquam quòd eorum usu gratificamur ægris) non intelligo quo pacto amoliendæ Tussis causæ queant conferre; cum omnis eorum actio vel in incrassandâ materiâ, quoties justo tenuior vim expultricis facultatis eludit, vel in eadem attenuandâ, quoties ob visciditatem ægrius expuitur, poni videatur. Id certò scio inutiliter in his tantum temporis impendi; nonnunquam etiam sanguinis massam eo usque debilitari à retentis particulis feri naturæ inimicis, pulmonesque insuper Tussi irritatos ita conquassari motu violento ac ferè continuo, ut
non

non rarò via sternatur ad *Tabem*; à cuius infidiis celeritate Curationis æger vindicari debuerat. Neq; multo tutiùs adhibentur Sudorifica, à quorum usu æger nonnunquam in Febrem incidit, nonnunquam etiam particulæ sanguinis faciliè inflammabiles ita Pleuræ impinguntur ut accendatur *Pleuræsis*, quod per decursum dictæ Tussis Epidemicæ ingenti vi hominum cum suo magno periculo contigit.

Sanguinis itaque è brachio eduxi quantitatem moderatam; *Epispasticum* satis amplum ac forte posteriori cervici applicandum curavi, quo materiæ peccantis pars aliqua aliò derivari possit. Post hæc *Catharticum* è Lenioribus, Infusionem sc. *Senne*, *Rhei*, cum *Manna*, & *Syrup. Ros. Sol.* quotidie exhibui, donec vel prorsus convalesceret æger, vel admodum imminuerentur Symptomata. Vel, si Potio minùs agro arideret, *Pil. Coch. major. Æij.* quotidie devorandos imperavi, horâ scilicet quintâ matutinâ superdormiendo.

Hâc etiam Methodo, Phlebotomiâ scilicet & repetitâ Catharsi, eâque solâ expugnatur *Tussis Puerorum Convulsiva*; malum aliàs pertinacissimum & penè insuperabile. Alii quid valeant hîc præstare planè nescio, me in variis atque omnis ferè generis remediis operam non semel perdidisse fatis scio. Sed leniora tantùm Cathartica hîc conveniunt, eaque cochleatim sunt ingerenda pro ratione ætatis. Quæ quidem κατ' ἐπιτροπὴν evacuatio eo nomine, ut arbitror, dictæ Tussi medetur, quòd scilicet, licèt non multum humoris serosi in Pulmonibus inveniatur, fervidiores tamen & spirituosus Halitus è massa sanguinis in pulmones statim temporibus transmissi atrociores illos tussendi Paroxysmos in tenellis excitent; horum autem in
pulmones

pulmones impetus haud aliâ methodo æquè sisti posse videtur & præcaveri, atque hâc quâ motus priori contrarius (per viscera scilicet) morbi causâ conciliatur.

Verum in Morbis *Epidemicis* cujuscunque demum generis sint, (si modò recens adhuc ægrum corripuerint) summopere cavendum, ne alvus ei ducatur nisi misso prius sanguine. Qui enim Morbi à Constitutione aeris Epidemicâ pendent, aut jam Febres sunt, aut in earum classem levissimâ de causâ transeunt; cum ex tumultu in sanguine & humoribus à Catharsi vel lenissimâ excitato, & subsequente calore facîle accendatur Febris, quam aliàs Natura propulsasset consuetis materiæ morbificæ evacuationibus; *Gravedine* ex. gr. aut *Tussi* in hoc de quo jam agimus Epidemico; aut *Diarrhœâ* quoties Febris cum illa faciens epidemicè grassatur. Idem potest dici de quacunque aliâ aeris Constitutione quâ corpus ad certum aliquod Febris genus determinatur; quæ quidem non semper actu invadit, sed benignioris naturæ ductu morbi fomes è sanguine, mediante evacuatione aliquâ ejus Genio accommodâ, exturbatur. Hoc constanter assero, quantumlibet mos jam obtineat exhibendi Cathartica ante celebratam Venæ-sectionem, vel quod adhuc est periculosius, eâ penitus omisâ. Licet enim objiciatur faculentias in primis viis stabulantes toties in vacuas venas propelli, quoties detrahatur sanguis, alvo non prius subductâ, certissimum tamen est evacuationem quam isti præmitti volunt nullo modo refarcire posse injuriam sanguini illatam à tumultuante Cathartico Phlebotomiæ præmisso. Atque negari non potest Catharticum mox à dempto sanguine assumptum
longè

longè mitius vim suam exerere, neque perinde sanguinem vel calefacere vel exagitare, atque idem solet si Phlebotomiam præcedat. Neque paucos, ex Infantibus maximè, vel ob ignoratam hanc rem, vel neglectam periisse existimo.

Atque hoc mihi suffragante experienciâ multiplici compertissimum est. *Experienciâ*, inquam, optimâ duce & magistrâ: ad cujus leges & normam nisi exerceatur Medicina, eam prorsus exulare satius esset. Luditur enim, quod aiunt, de corio Humano plus satis, cum hinc Empirici, neque Morborum historiam, nec Methodum medendi calientes, & Receptis tantum freti; isthinc Scioolorum vanissimi spem omnem in affectato Artis ambitu, & speculationibus utrinque pari ferè momento disceptatis ponentes, quasi junctis viribus majorem edunt stragem, quam ederent morbi eorum destituti auxilio. Ea demum Praxis, eaque sola ægris mortalibus opem feret, quæ Indicationes curativas ex ipsis morborum Phænomenis elicit, dein firmat experienciâ: Quibus gradibus magnus *Hippocrates* ad cælum ascendit. Et si dictâ Methodo Ars Medica à quoquam traderetur, licet morbi unius aut alterius Curatio cuilibet è vulgo possit innotescere, integra tamen Ars, quæ patet, homines prudentes & peritos etiam magis exquireret quam in statu hodierno, neque vel minimum Artis honori exinde decederet: Cum enim subtilitas longè accuratior in Naturæ operationibus (in quarum observatione verâ Praxis Medica fundatur) quam in Arte aliquâ, Hypothesibus etiam luculentissimis suffultâ, inveniatur, medendi Ars quam præcipit Natura rude Vulgi ingenium longiori intervallo superabit, quam ista quæ à

C

Philo-

Philosophia docetur. Fidem hîc mihi facient *Fe-
bres*, quæ duas è tribus in Medicinâ faciendâ partes
occupant, & quemvis mihi arbitrum constituo,
vel mediocriter cogitationibus indulgere solitum,
vera dicam necne. Quis enim vel ex insulsiſſimis
Empiricis est qui se huic morbo curando imparẽ
fatebitur, si id tantum agendum est ut duabus istis
Indicationibus Curativis quæ vulgò obtinent fiat
fatis? Nempè ut Sudorificorum ope exterminetur
materia morbum committens, & symptomatis ea-
tur obviam quæ ejusmodi evacuationibus superve-
niunt. Certissimus enim est, *Theriaca Androma-
chi, Pulv. è chelis Cancr. comp. Aq. Epidem. &c.*
intrò assumptis, unâ cum regimine calidiori sudo-
res posse propelli; quem sibi scopum unicè propo-
suit in hujus morbi curatione, maximè si fortè *Ma-
lignitatis* nomen auribus usurpaverit. Et ad mi-
tiganda quod attinet symptomata, *Diacodium* in
promptu est quo somnus invitetur, quoties urgeant
Vigiliæ; *Enema* quoties alvus non respondeat, &
sic de cæteris. At nec ipſus valet comprehendere
suo Marte, nec è Medicorum præscriptis ediscere,
quæ demum illa sit Febris species quam debellare
fatagit; si modò credamus (credent saltem fortè
Posterî) varias dari Febrium species, quarum sin-
gulæ suam sibi methodum medendi à reliquis di-
versam ferè postulant; Unam insuper eandemque
Febrem, cujuscunque sit generis, uno modo ubi
primùm aggreditur, atque alio paululùm diverso
per singulos gradus quousque grassabitur, tractan-
dam esse. Quo pacto Indicationes Curativas ab
hoc vel illo Phænomeno minùs insigni mutuabitur
naturalem morbi Historiam ignorans (quæ sola
veram medendi rationem indigitare poterit,) cùm

cum nequeat dijudicare an hoc vel aliud Phænomenon à Curandi quam adhibet Methodo, an ab ipso nascatur morbo? Dies deficeret enumerantem varia & subtiliora illa minutioraque quæ in hoc atque in aliis morbis curandis observanda occurrunt: quæ cum tot sint & tanti momenti ad liberandos à morte homines, semper licebit Posteris & seris Nepotibus aliquid adjicere iis Observationibus, quibus traditur varietas penè infinita operationum naturæ in Morborum productione, & Curativæ Indicationes ex eo fonte depromendæ enumerantur. Non itaque vilescet Ars si quid hujusmodi lucem aspiciat, quin potius illustrabitur, & difficilior redita non nisi sapientes & subacti judicii viros in filiorum numerum co-optari sinet. Sed hæc obiter.

Tusses modò dictæ, si imperitè tractarentur, *Febrem* accendere solebant ei haud absimilem quæ Hyeme Anni 1675. adeò epidemicè grassabatur, & cujus historiam tradidi *Sect. quintà Cap. quinto* libri nostri de *Morbis Acutis*. Sed cum Febris hæc soboles tantum esset ac effectus Tussis Epidemicæ, eadem ipsâ methodo Febrem, felici semper cum successu, aggressus sum quam in Tussis curatione suprà descripsi; nempe *Vena-sectione*, *Epispastico* cervici appposito, & *Cathartico* deindè tribus auro-ris exhibito. Quamlibet enim in Tussi sine Febre nullum præfiniebatur tempus quamdiu æger purgandus esset (utpote quæ continuari deberet, ut suprà notavi, donec vel prorsus convalesceret, vel admodum imminuerentur symptomata) in Febre tamen quæ à Tussi pendebat, purgatio per tres dies instituta ei prorsus debellandæ par erat; quod in Constitutione de quâ jam agimus sapiusculè observavi.

Hic autem notandum occurrit, licet hanc Febrem, quando se primum exerebat, comitarentur defluxiones in Pulmones molestissimæ, post mensem tamen unum vel alterum, cum colluvies ista seri sensim è sanguine eliminaretur, Febris ejusdem planè indolis hinc indè sine Tussi aliquâ infestabat (non penitus deletâ, sed manente adhuc in sanguine malæ Crasis impressione) ac proinde haud diversam Curationem ab ea quam Tussis comitabatur sibi vendicabat.

Verum eodem quem dixi modo hæc Febris se extendebat usque ad initium Anni 1680. quo hæc conscripserim; quo tempore etiam cum anno surgente *Febres Intermittentes* modò dictæ apparere incipiebant. Exinde verò ad initium

Anni 1680, usque *Anni 1685,* quo *secundam*

81, hanc nostram *Editionem* jam conficio,

82, eadem adhuc perdurarunt. Etenim

83, tametsi in hac urbe non adeò Epide-

84, micè nunc temporis invadunt ac in

quatuor primis Annis, & mitiores

etiam sunt, in aliis tamen locis, nunc his, nunc illis, non minùs grassantur ac sæviunt. Atque etiamnum generalis Constitutio Intermittentibus producendis adeò favet, ut ad hunc usq; diem affirmare possim, me ne unicam quidem Febrim per hos dies verè *Continuam* vidisse unquam, nisi fortè re malè gestâ in earum classem fuerit evecta; vel una esset *Intercurrentium* mihi dictarum, quòd scilicet omni ferè anno invaderent. Ita pertinaciter hæc Constitutio hujusmodi Intermittentibus conducit; cujus certè acies priùs est retundenda quàm *Continua depuratoria* mihi dictæ, epidemicè grassari fuerit integrum. Etenim in Intermittentium specie natura

natura plus satis festinare videtur, & agendi vehementiâ iusto citiùs tempora materiæ morbificæ subigendæ, mox etiam despumandæ, debita percurrere: Quod in Depuratoriâ secus accidit, in qua non nisi post dies 13 vel 14, apparent signa materiæ febrilis tandem concoctæ, per sudores subinde, vel potius per διαρροήν paulò pleniorē, eliminandæ. His rite perpensis nullus dubito quin Febres istæ *Depuratoria*, quæ Annis 61, 62, 63, 64 regnabant, quasi fæces fuerint *Intermittentium* quarundam quæ ante id tempus per seriem Annorum certam sæviissent, (quanto autem tempore hæc invaluissent haud equidem scio:) Cùm enim Constitutio quæ ad Intermittentes faciebat sævitiem suam deponens jam fermè exolevisset, Febres quas postea parturiebat magis humorales erant ac terræ, unde non nisi lentè ac pedetentim sanguinem depurare saterint, quæ in primis Constitutionis Annis subtilioribus principiis innixæ, atque adeò Intermittentium typo indutæ, celeri passu suis temporibus defungi solerent. Quod si res ita se habeat, verisimile mihi videtur hanc Febrim (*Depuratoriam* volo) postliminio reversuram quam primùm præsens Constitutio aliquantulum remiserit, eandemque serie quadam Annorum permansuram antequam *Pestis* eam exceperit. Per annos autem omnes, quotquot demum ii fuerint quibus Febris hæc grassabitur, *Intermittentes* etiam subinde se exerent, ac fortean nonnunquam pro brevi tempore Epidemicæ evadent; quando scilicet manifesta aliqua aeris temperies ad id symbolum suum conferet. An huic Febri *Cortex Peruvianus* æquè medebitur ac nunc dierum Febribus Intermittentibus solet, non habeo certò dicere. At in *Peste*

atque *Epidemicis Continuis*, quæ eandem ordine excipient, debellandis, non alios effectus ex ejus usu expectare licet, quàm eos quos hodiè in *Pleuritide*, *Peripneumoniâ*, *Anginâ* ac id genus *Febribus inflammatoriis* videmus, quibus non tantum non prodest, sed & planè obest. Sed ut ut id fuerit, eo quem diximus modo in posterum *Epidemicorum* alii alios excipient, si quidem natura eundem ordinem, ac per 24 annos ultimò præterlapsos, observaverit.

Atque hæc fere sunt omnia, Vir plurimum Honorande, quæ de morbis *Epidemicis* Annorum nuperimè elapsorum observavi. In *Rheumatismi* verò curatione (nam & de illo etiam morbo quærebam) sæpenumero mihi subiit tecum dolere, quod non nisi ingenti sanguinis vi repetitis venæ-sectionibus eductâ, ea possit perfici; unde non tantum ægri vires pro tempore franguntur, sed si paulò fuerit naturâ debilior, aliis etiam morbis ad annos aliquot obnoxior ferè redditur; cum post illos elapsos materia *Rheumatismum* prius committens jam in *Pulmones* depluat, ægro scilicet frigore perculso, vel aliâ aliquâ leviori diathesi latens in sanguine jam foràs in actum protrudatur. His de causis experiri statui an ulla alia methodus daretur à reiteratâ toties *Phlebotomiâ* diversa, quâ hic morbus possit debellari. Serio itaque perpendens quod affectu iste (uti jampridem in *Acutorum Historia* subinnui) ab inflammatione videatur oriri, quod tum cætera arguunt *Phænomena*, tum præsertim sanguinis è pertusâ venâ color, utpote qui *Pleuriticorum* sanguini per omnia similis est; tandem vero simile esse judicabam morbum hunc *Diatrâ simplici*, admodum refrigerante, & medio-

mediocriter nutriente, agro imperatâ, æquè feliciter atque repetitis Venæ-sectionibus profligari posse; etiam evitatis quæ alteri methodo adjungebantur incommodis: neque me fefellit *Dieta è sero lactis* Phlebotomiæ loco substituta.

Prægressâ æstate Pharmacopola mihi in viciniâ nomine *Malthus* (Vir probus, & ingenio non vulgari) me accersebat. Rheumatismo autem miserè cruciabatur his symptomatis stipato. Coxendice primò ad biduum claudicabat, exinde Pulmones dolore tentabantur gravativo cum dyspnœâ, quæ post aliud fermè biduum evanescebat; dein caput vehementer cœpit dolere, mox etiam coxendix dextri lateris, quæ omnium primo laborabat; posteaque, pro morbi indole, omnes ferè tam brachiorum quàm crurum articuli per vices molestabantur. Cum debiliore esset & sicco corporis habitu, veritus ne minùs firmas jamdiu vires & labascentes denipto copiosius sanguine prorsus exolverem (maximè cum Æstas eo usque adoleverit ut jam metus esset ne superveniens Hyems redintegrandis viribus frequenti venæ-sectione attritis intercederet.) imperavi ut solo *lactis sero* ad dies quatuor vesceretur ager, quibus elapsis præter serum lactis pro victu ordinario panem similagineum concessi loco prandii, semel nempe in diè donec penitus convalesceret. Tenui hâc Dietâ contentus, ad dies octodecim perseverabat, nisi quod postremis eorum alium insuper panem pro coenâ indulgerem. *Serum* autem è *Lactis libris octo* domi paratam quotidie infumebat, quo satis benè nutriebatur. Post hos dies cum non amplius urgerent symptomata, & jam sub dio versaretur, carnes etiam permisi, Pullorum scilicet

elixorum, cæteraque *ἐπιπλά*. Tertio autem quoque die solo lactis fero victitabat, donec tandem pancreaticè valeret; incommodis quæ supra memoravi hac methodo elusis; quibus decimo abhinc anno pessimè excipiebatur, Venæ-sectione ex meo præscripto in curationis subsidium tunc adhibitâ, ac sæpe repetitâ.

Siquis hanc Methodum tanquam rudiorum & Artis laude carentem contempserit, sciat is velim, primò leviora tantum ingenia res quolibet vilipendere quòd simplices fuerint & apertæ; dein me, vel imminutæ existimationis pretio, publico hominum bono inservire paratissimum. Quibus edico quòd nisi obstarent præjudicia vulgi nullus dubitarem methodum jam dictam aliis etiam morbis, quorum impræsentiarum nomen reticere libet, accommodare. Quod sanè magis agris prodesset, quàm solennior illa remediorum pompa, quæ in jam moribundis, tanquam Bestiis, ut mox immolentur, coronatis, malè collocatur.

Quòd verò etiam ista quæ pro vilissimis habentur & nullius sunt pretii, accedente eâ quæ in Medico quaritur solertiâ & *ἀρχιτροία*, hominibus ab orci faucibus liberandis queant inservire, exemplo docebo: quòd licet ad morbum de quo jam agimus nihil pertineat, non tamen prorsus est *ἀπρὸς δόνησον*, nec ab eo quem mihi proposui scopo alienum. Duobus abhinc mensibus quidam in vicinia me rogabat ut servum inviserem qui haud modicam *Mercurii Sublimari Corrosivi* quantitatem deglutiverat, sive, ut postea audiui, ex amore *μελαγχολία*. Hora ferè elapsa erat à qua venenum hauserat cum ad eum accederem, jamque os & labia valde intumescabant, vehementer ægrotabat, ardente

ardente ventriculi dolore, caloreque tantum non confectus. Ego tres *Aqua tepida Congios* repetitis haustibus summam quam potui celeritate & diligentiam ebibendos imperavi; atque ut tories nova ingeretur copia, quoties ventriculus jam ingestam per vomitum ejecerat: volui etiam ut eluerentur intestina aquam tepidam sine ullo additamento copiose per sedem injectam, ubi primum ventris tormina admonerent venenum jam per inferiora exitum querere. Paruit miser, jam vitæ avidus, & plures etiam aquæ libras quam præscripserim absorpsit. Amici qui ægro, utpote in casu insolito, assiderent ab eo didicerunt, quas primum evomuit aquas gustu perquam acres fuisse, sale scilicet venenato plenius exaturatas; singulis autem vicibus rejectas aliquam semper acredinis partem amittere, donec tandem nihil prorsus saperent. Quæ mox urgebant tormina, solam aquam injectam ad modum Enematis leniebantur. Hoc tam nullo rerum apparatu, Benedicente Numine, intra paucas horas convaluit æger, nisi quod labia non statim detumescerent; ore etiam à veneni particulis quæ aquam quam evomuerat penitus infecerant, adhuc exulcerato. Quæ symptomata *Dietam à lacte* solo ad quattriduum adhibitam mox evanuerunt. Aquam *Oleo* (quod hinc unam cum opere ignari solent perdere) atque aliis omnibus liquoribus ideo prætuli, quod cum ea magis esuriret, exinde magis idonea mihi videretur devorandis salinis hujus veneni particulis, quam alius quilibet liquor, qui vel crassior esset, vel particulis alieni corporis jamdiu prægnantior.

Sed ut ad *Rheumatismum* revertar. Utut è sero lactis *Dietam* conveniat Juvenibus, atque iis qui temperate & cum consilio vixerunt, tamen incon-

sultum

7
sultum fuerit virilem ætatem prætergressos, vel vino ac aliis liquoribus spirituosus jam à longo tempore plus æquo addictos hâc methodo tractare; utpote quæ in hujusmodi hominibus ventriculum labefactet, & pariter præ inusitato frigore sanguini inducto viam sternat ad Hydropem. In hoc igitur casu omnino par est ut eo ferè modo quem Libri nostri *De morb. Acut. Sect. vi. Cap. v.* tradi- di, curetur æger: Tamen si ex quo eum scripsi, experientiâ didicerim satius esse post secundam vel ad plurimum post tertiam Venæsectionem *Cathartica* sæpè sæpius exhibere atque repetere, donec symptomata omnia penitus cessaverint, quàm Phlebotomiæ rem totam committere. Etenim ob Catharsin suppetias ad everruncandum morbum Phlebotomiæ ferentem, citra ingentem istam sanguinis jacturam subsistere fas erit: atque porro locus relinquetur *Paragoricis*, à quibus aliàs, ut- ut sæviret dolor, ægro temperandum esset, cum illorum usu figatur morbus, neque tam faciliè Venæsectioni cedat. Purgativa verò ista è *Lenitivis* solum consistunt, ut *Thamarindis*, *Sennâ*, *Rheo*, *Mannâ* & *Syr. Ros. Sol.* cum alia quæ ex *Scammonio*, *Zalapio*, &c. parantur tumultum cieant & dolorem exasperent. At singulis vespertinis post peractam Catharsin *Syr. de meconio* ℥j. aliquantulum temporius quàm id fieri solet, propinetur.

Hic autem commemorare libet, me per constitutionem instantem observasse affectum quen- dam modò *Rheumatismum* amulantem, modò etiam à *Nephriticis* dolore, quoad sævissimum lumborum cruciatum, non multum abluidentem, qui cum Fe- bres Intermittentes excipere solet, translationi materiæ febrilis in musculosas corporis partes originem

originem suam debebat. Hoc symptoma haud diversam medendi methodum postulabat ab illa quam morbus ipse cui adhæreret, Febris nempe Intermittens, sibi vendicabat; cum à frequenti Phlebotomia & quibuscunque aliis evacuationibus exasperaretur illud, atque æger in vitæ discrimen conjiceretur. Quod ut nemini imponat, id attingere volui.

Atque hæc sunt, Spectatissime Vir, quæ in his Affectibus de quibus sciscitari libuit, sedulâ observatione habeo comperta: quæ si aut tibi placuerint, aut profuerint aliis, mihi cedent ex animi sententiâ; me saltem protenuitate meâ debitum tuæ Claritati observantiæ specimen exhibere conatum mihi seriò gratulabor

Tibi semper Addictissimus,

THO. SYDENHAM.

Doctissi-

1. Geometrische Optik.
 2. Physikalische Optik.
 3. Beugung.
 4. Interferenz.
 5. Polarisation.
 6. Dispersion.
 7. Diffraction.
 8. Scattering.
 9. Raytracing.
 10. Optische Systeme.
 11. Aberrationen.
 12. Optische Instrumente.
 13. Lasertechnik.
 14. Faseroptik.
 15. Optische Kommunikation.
 16. Optische Messtechnik.
 17. Optische Sensorik.
 18. Optische Bildverarbeitung.
 19. Optische Simulation.
 20. Optische Modellierung.
 21. Optische Analyse.
 22. Optische Synthese.
 23. Optische Optimierung.
 24. Optische Fertigung.
 25. Optische Verpackung.
 26. Optische Sicherheit.
 27. Optische Medizin.
 28. Optische Landwirtschaft.
 29. Optische Kunst.
 30. Optische Architektur.
 31. Optische Umwelttechnik.
 32. Optische Raumfahrt.
 33. Optische Energie.
 34. Optische Information.
 35. Optische Kommunikation.
 36. Optische Messtechnik.
 37. Optische Sensorik.
 38. Optische Bildverarbeitung.
 39. Optische Simulation.
 40. Optische Modellierung.
 41. Optische Analyse.
 42. Optische Synthese.
 43. Optische Optimierung.
 44. Optische Fertigung.
 45. Optische Verpackung.
 46. Optische Sicherheit.
 47. Optische Medizin.
 48. Optische Landwirtschaft.
 49. Optische Kunst.
 50. Optische Architektur.
 51. Optische Umwelttechnik.
 52. Optische Raumfahrt.
 53. Optische Energie.
 54. Optische Information.
 55. Optische Kommunikation.
 56. Optische Messtechnik.
 57. Optische Sensorik.
 58. Optische Bildverarbeitung.
 59. Optische Simulation.
 60. Optische Modellierung.
 61. Optische Analyse.
 62. Optische Synthese.
 63. Optische Optimierung.
 64. Optische Fertigung.
 65. Optische Verpackung.
 66. Optische Sicherheit.
 67. Optische Medizin.
 68. Optische Landwirtschaft.
 69. Optische Kunst.
 70. Optische Architektur.
 71. Optische Umwelttechnik.
 72. Optische Raumfahrt.
 73. Optische Energie.
 74. Optische Information.
 75. Optische Kommunikation.
 76. Optische Messtechnik.
 77. Optische Sensorik.
 78. Optische Bildverarbeitung.
 79. Optische Simulation.
 80. Optische Modellierung.
 81. Optische Analyse.
 82. Optische Synthese.
 83. Optische Optimierung.
 84. Optische Fertigung.
 85. Optische Verpackung.
 86. Optische Sicherheit.
 87. Optische Medizin.
 88. Optische Landwirtschaft.
 89. Optische Kunst.
 90. Optische Architektur.
 91. Optische Umwelttechnik.
 92. Optische Raumfahrt.
 93. Optische Energie.
 94. Optische Information.
 95. Optische Kommunikation.
 96. Optische Messtechnik.
 97. Optische Sensorik.
 98. Optische Bildverarbeitung.
 99. Optische Simulation.
 100. Optische Modellierung.
 101. Optische Analyse.
 102. Optische Synthese.
 103. Optische Optimierung.
 104. Optische Fertigung.
 105. Optische Verpackung.
 106. Optische Sicherheit.
 107. Optische Medizin.
 108. Optische Landwirtschaft.
 109. Optische Kunst.
 110. Optische Architektur.
 111. Optische Umwelttechnik.
 112. Optische Raumfahrt.
 113. Optische Energie.
 114. Optische Information.
 115. Optische Kommunikation.
 116. Optische Messtechnik.
 117. Optische Sensorik.
 118. Optische Bildverarbeitung.
 119. Optische Simulation.
 120. Optische Modellierung.
 121. Optische Analyse.
 122. Optische Synthese.
 123. Optische Optimierung.
 124. Optische Fertigung.
 125. Optische Verpackung.
 126. Optische Sicherheit.
 127. Optische Medizin.
 128. Optische Landwirtschaft.
 129. Optische Kunst.
 130. Optische Architektur.
 131. Optische Umwelttechnik.
 132. Optische Raumfahrt.
 133. Optische Energie.
 134. Optische Information.
 135. Optische Kommunikation.
 136. Optische Messtechnik.
 137. Optische Sensorik.
 138. Optische Bildverarbeitung.
 139. Optische Simulation.
 140. Optische Modellierung.
 141. Optische Analyse.
 142. Optische Synthese.
 143. Optische Optimierung.
 144. Optische Fertigung.
 145. Optische Verpackung.
 146. Optische Sicherheit.
 147. Optische Medizin.
 148. Optische Landwirtschaft.
 149. Optische Kunst.
 150. Optische Architektur.
 151. Optische Umwelttechnik.
 152. Optische Raumfahrt.
 153. Optische Energie.
 154. Optische Information.
 155. Optische Kommunikation.
 156. Optische Messtechnik.
 157. Optische Sensorik.
 158. Optische Bildverarbeitung.
 159. Optische Simulation.
 160. Optische Modellierung.
 161. Optische Analyse.
 162. Optische Synthese.
 163. Optische Optimierung.
 164. Optische Fertigung.
 165. Optische Verpackung.
 166. Optische Sicherheit.
 167. Optische Medizin.
 168. Optische Landwirtschaft.
 169. Optische Kunst.
 170. Optische Architektur.
 171. Optische Umwelttechnik.
 172. Optische Raumfahrt.
 173. Optische Energie.
 174. Optische Information.
 175. Optische Kommunikation.
 176. Optische Messtechnik.
 177. Optische Sensorik.
 178. Optische Bildverarbeitung.
 179. Optische Simulation.
 180. Optische Modellierung.
 181. Optische Analyse.
 182. Optische Synthese.
 183. Optische Optimierung.
 184. Optische Fertigung.
 185. Optische Verpackung.
 186. Optische Sicherheit.
 187. Optische Medizin.
 188. Optische Landwirtschaft.
 189. Optische Kunst.
 190. Optische Architektur.
 191. Optische Umwelttechnik.
 192. Optische Raumfahrt.
 193. Optische Energie.
 194. Optische Information.
 195. Optische Kommunikation.
 196. Optische Messtechnik.
 197. Optische Sensorik.
 198. Optische Bildverarbeitung.
 199. Optische Simulation.
 200. Optische Modellierung.
 201. Optische Analyse.
 202. Optische Synthese.
 203. Optische Optimierung.
 204. Optische Fertigung.
 205. Optische Verpackung.
 206. Optische Sicherheit.
 207. Optische Medizin.
 208. Optische Landwirtschaft.
 209. Optische Kunst.
 210. Optische Architektur.
 211. Optische Umwelttechnik.
 212. Optische Raumfahrt.
 213. Optische Energie.
 214. Optische Information.
 215. Optische Kommunikation.
 216. Optische Messtechnik.
 217.

1. *Die Bedeutung der Sprache für die Kultur*
 2. *Die Entwicklung der Sprache*
 3. *Die Funktion der Sprache*
 4. *Die Sprache als Kommunikationsmittel*
 5. *Die Sprache als Ausdrucksmittel*
 6. *Die Sprache als Werkzeug*
 7. *Die Sprache als Symbol*
 8. *Die Sprache als Zeichen*
 9. *Die Sprache als Mittel der Erkenntnis*
 10. *Die Sprache als Mittel der Bildung*
 11. *Die Sprache als Mittel der Erziehung*
 12. *Die Sprache als Mittel der Kultur*
 13. *Die Sprache als Mittel der Wissenschaft*
 14. *Die Sprache als Mittel der Kunst*
 15. *Die Sprache als Mittel der Religion*
 16. *Die Sprache als Mittel der Politik*
 17. *Die Sprache als Mittel der Wirtschaft*
 18. *Die Sprache als Mittel der Gesellschaft*
 19. *Die Sprache als Mittel der Menschheit*
 20. *Die Sprache als Mittel der Welt*

THE LEADER AS FOLLOWER

THE SYDENHAMS

Doctissimo Amicissimoque Viro

THOMÆ SYDENHAM, M. D.

Magnum rei medica exortum est & lumen,
& commodum, Vir Clarissime, ex con-
summatâ tuâ de Morbis Acutis historiâ,
eâque sedulâ observatione, & fidâ experienciâ sta-
bilitâ, non lucri aut famæ aucupio scriptâ, sed sin-
cerâ fide, & mente honestâ; Cum tibi amplum satis
theatrum sit officium fecisse, & præsentî seculo quo-
vis modo profuisse. Ipse hæcenus celavi penitus
quod volui, at fortasè quid jam parem tibi à longin-
quo subolet. Qui laudat quod facis, urget ut facias
quod adhuc laudetur. De morbis Acutis scribere
summa difficultas est, utpote quos tam rapida volvit
rota, ut nisi opportuno sistatur sufflamine, in præ-
ceps ruat vita, nullis in posterum auxiliis, nullis sup-
petiis redimenda. Tu singula eorum momenta notas,
& quid quovis temporis articulo fieri necesse sit.
Opus quidem perfectum, & absolutum, cui nihil ad-
di poterat, nisi majus promiseras, De Morbis sci-
licet Chronicis. Hi inducias ferent, & tutiores
examinandi, & judicandi moras.

Sape nobis incidit sermo de propudio illo Morbi
Venerei, cujus ignominiosam originem Gentes Euro-
pæ à se invicem sedulo satagunt propellere, & ut
ejus magis adhuc occultentur vestigia ad ipsos Indos
remotissimos amandant. Scortatorum audit flagellum,
furiosa,

furiosa, & indomita libidini aptissimè respondens
 pœna, eo fortasse sine tardius remota, ut tanti con-
 stet poenitere. Et humanitatis, & peccati simul
 sensu tactus videbatur, qui palam optavit impurissi-
 mam hanc luem semel tantum curari posse. Cum
 jam autem ad Agyrtas, Tonsores, & infimos quos-
 que sciolos ejus sæpè devoluta sit curatio, illi aut
 fraude, aut imperitiâ magno eam sumptu, majori etiam
 molestiâ tamdiu differunt, & protollunt, ut vita
 plane cadeat inter carnificum tormenta, & longissimas
 Medicina moras protrahat, & ferè levius sit agrotasse,
 quàm sanari. Ius igitur promissi, amicè tamen,
 exigo, premitas oro, in arrhabonem reliquo-
 rum, si quid habes hæc in re confectum. Humaniter,
 & sincere explices quâ methodo, quibus auxiliis
 hoc morbo captus se redimat quàm queat minimo.
 Satis est ut ager sub Deo, non etiam pejùs sub Me-
 dico vapulet. Hoc gratum pluribus fiet, & ad me
 aliqualis saltem pars gloria redibit, utpote cujus
 precibus desideratissimum hoc opus in lucem dederis.

Tibi omni officio addictissimus,

H. PAMAN.

Ex Ædib. Lambeth.

Febr. 12. 1679.

Ornatissima

Ornatissimo Eruditissimoq; Viro

HENRICO PAMAN, M.D.

Divi Johannis Cantabrigiensis Socio, Academia Oratori Publico, & in Collegio Greshamensi apud Londinenses in Medicina Professori.

Quanquam eum quem de *Acutis Morbis*, Vir Spectatissime, nuper edidi Tractatum, quæ est tua tam humanitas, quam animi in me propensio, ceu opus undique consummatum depradicare digneris; usque adeò tamen tenuitatis tum meæ, tum istius opellæ mihi sum conscius, ut me nihil aliud egisse existimem, quam viam præmonstrasse, quâ qui ingenio magis valent, dictorum Morborum & Historiam & Curationem queant investigare.

-----*Fungor vice Cotis, Acutum
Reddere quæ ferrum valet, exors ipsa secandi.*

Et profectò ita multiplex, incerta, & delicata, ut ita dicam, est natura, atque ita ludit in his morbis producendis, ut unius non sit hominis, ut-ut vivacis, varia eorum *calvosæva*, & curationes iisdem accommodatas graphice depingere. Unum hominem dixi? quid quod vel decem quidem homines

mines per tot sæcula sibi invicem succenturiatî,
atque iidem tum maximâ ingenii vi, tum indefessâ
industria præditi, tum etiam in Praxi quæ nume-
rosas observationes suppeditaret versatissimi, per-
pulchrè hîc operam suam collocare possint? Tan-
tum abest ut ad Artem Medicam vel pervenerim
ipse, vel me putem pervenisse.

*Mecum habito, & novi quàm sit mihi curta
supellex.*

Morbos istos Chronicos quod attinet, quorum
Historiæ perscribendæ spem tibi feceram, ita pe-
nitens animo meo insedit ejus rei studium, ut non
tam aliâ de causâ, si bene me novi, vitam mihi
prorogari exoptem, quàm ut istiusmodi aliquo
conamine communi hominum utilitati inserviam :
At verò singuli me dies docent quàm sit arduum
cceptum id, & quàm periculosa plenum alex (mi-
hi præ cæteris qui isto ingenii acumine atque so-
lertiâ, quibus hîc est opus, non satis valeo,) cum
apud Scriptores rei Medicæ (Divinum *Hippocra-
tem* si demas, atque alios paucissimos numero)
vix ulla deprehendi queant vestigia, quibus adju-
tus per rerum avia spinis & sentibus impedita iter
faciam ; cum quæ promittunt subsidia Authores
& lumina ostentant, magis Ignēs Fatui sint, quàm
veræ faces, & in salebras potius ac præcipitia se-
quentem agant, quàm mentem fideliter & rectâ
dirigant in genuinâ naturæ Methodo indagandâ at-
que inveniendâ : utpote quorum scripta ferè om-
nia *Hypothesibus* innituntur, quas peperit lasci-
vientis ingenii & Phantasie luxuria ; ipsaque adeo
Morborum Phænomena (in quibus eorundem
Historia

Historia vertitur) prout ab iis describuntur, ex eadem Hypothese^{on} officinâ prodeunt; quin & ipsa Praxis quâ Morbos aggrediuntur (quod humani generis Pestis est certissima & pernicies) ad hujusmodi Postulata componitur, non ad rei veritatem. Usque adeo grassantur, & regnant ferè in singulis paginis Cerebroforum hominum commenta, jacent interim naturæ judicia. Quibus non obstantibus, si vitam Deus atque otium concesserit, experiar fortassis aliquando quid valeant humeri. Impræsentiarum, ut animum agnoscas in tui obsequia paratissimum, en tibi offero, ceu ejus quod molior operis specimen, dissertationem hanc, brevem illam quidem de *Lue Venerea*, & quam solam adhuc prælo adornavi.

Primum autem id attingere volo, me haud paucos convenisse, qui sive præ studio, honesto quidem eo, incontinentiores à peccato coercendi metu infecuturæ poenæ, sive ut Castimonix laudem sibi arrogarent, non dubitabant asserere *Luis Venerea* Curationem docendam non esse. His ego non assentior; utpote qui existimem nullum ferè locum Charitati atque operæ mutux relictum iri, nisi ea quæ sibi suâ ipsorum culpâ improvidi accersunt mala, humaniorum officiis sarciantur. Omnipotentis Dei est fontes castigare, nostrum verò miseris pro virili succurrere, atque ægris opem ferre; non autem curiosâ causarum indagatione illos acrius urgere aut censorio vexare fastu. Tradam itaque quæ in hoc morbo observavi atque expertus sum: non quo hominum animos deteriores efficiam, sed ut corpora (quod mihi negotii datum est) reddam saniora.

Luis venerea ex India primum Occidentali An. Dom. 1493. Europam ap-
Historia. pulit; cum ante id tempus ne quidem
 nomine tenus, quantum scire licet, nostro orbi innotuerit: Unde etiam Morbus vulgo censetur iis tractibus *America Endemius* in quos nos primi Colonias deduximus. Mihi vero potius e regione aliquâ *Nigritarum Guinea* conterminorum originem traxisse videtur; cum a plurimis nostratum, iisque fide dignis, qui *Insulâs Caribes* dictas incolunt, didicerim, mancipia recens a *Guinea* allata, etiam antequam in terram descenderint, tum alia ibidem degentia hoc morbo tentari, nullâ copulâ impurâ prægressâ; ita ut non rarò universam aliquam eorum familiam, viros scilicet, mulieres, liberosque malè mulcet. Neque ista Lues quæ afflictissimos hosce sæpe sapius invadit, vel hilum a *Venerâ* nobis dictâ, quantum ego quidem intelligo, quoad symptomata, *Dolores* scilicet, *Ulcera*, &c. habitâ nempè diversorum Climatorum ratione, videtur discrepare, licet nomine prorsus abludat, cum *The Yams* ab illis dicatur. At nec medendi methodus quâ utuntur illi, a nostrâ abhorret, utrobique enim *Salivatio* ex *Hydrargyro* utramque facit paginam: non obstante eo quod hîc apud nos dicitur de eximia *Guaiaci* & *Sarsaparilla* vi quam in natali solo exerant, quæ ex longo ad nos itinere tantum non exhausta putatur. Probabile itaque mihi videtur *Hispanos* qui in Europam primi hunc morbum traduxere, eodem infectos fuisse ex contagio *Nigrorum* emptorum in *Africa*, quorum genti alicui (multi enim sunt populi *Guinea* confines, apud quos invaluit mos ille barbarus homines Europais merc-

mercibus permutandi) *Endemius* esse potest. Ut ut sit, contagiosa ista Lues paulatim serpens, has orbis terrarum partes eo usque inquinavit, ut si eâ celeritate grassaretur adhuc quâ primùm invasit, intra sæcula aliquot actum esset de genere humano, vel saltem Nosocomiis de cætero addictum, prorsus impar esset iis rebus gerendis quibus continetur hominum societas: nisi quòd, Vegetabilium instar, in alienum à patrio solum quasi transplantata, Europæo nostro non perinde latatur, sed languet indies, & mitioribus Phænomenis fatiscit. Novus apud nos hospes cum esset, si quem arripuerat, mox omnem sanguinis massam contaminabat, & diris capitis atque artuum doloribus, tum etiam ulceribus variis in partibus se prodebat. At verò Centum retrò annis *Gonorrhœa Virulenta* specie se primùm ostendebat, ostenditque adhuc, hâc sibi portâ exitum quærens; nullo alio manifesto symptomate, nisi quòd in perpaucis ulcusculum in pudendo (vulgò *a Shanker*) primùm morbi est indicium; cuius virus cum per Gonorrhœam non ejicitur, sanguinis massam dicto citius pervadit inficitque.

Propagatur autem Venerea hæc Lues vel per *generationem*, undè misellus Infans ab inquinato parentum altero mala ducit stamina vitæ; vel per *contactum mollioris alicujus partis*, quo virulentia atque inflammatio corpori insinuantur ex occasionibus hoc in loco dicendis. Primò in lactatione v. gr. vel *Infans* Nutricem per rariores mammillarum poros, vel *Nurrix* Infantem per os tenerum inficere potest. Secundo Infantes si nudi cum inquinatis in eodem lecto dormiant. Licet enim Adultorum caro jam firmior ætate obdura sit, vix nisi

intercedente impuro coitu, quamvis simul dormiant, possint infici, Infantium tamen laxior caro & textura rarioris venenum faciliè excipit, quod non semel observavi Infantibus à genitoribus, quibuscum dormiebant, infectis contigisse. Tertiò autem, partis mollioris contactus maximè in Coitu impuro fit, ac proinde eo præ cæteris modo serpit Lues; cum scilicet penis Spiritibus Generationi dicatis turgidus, à Venereo sive ulcere, sive etiam pustulâ in uteri vagina stabulante noxam de facili haurit, quorum alterutro intus latente Mulier nihilominus sana videri potest; veneno nempe vel istarum partium illuvie ita detento ut segniùs invadat sanguinem, vel per menstruas purgationes diluto sapius, & quadantenus exterminato. Contagio hæc carnosam virgæ substantiam, quantum ego judico, primum adurit quam quidem corumpens, eidemque primò inflammationem, mox ulcerosam *σύνδερσι* sensim inducens, efficit ut sanies, qualem in *Gonorrhœâ* cernimus, in urethram lentè extillet: quod ut credam hâc ratione promoveor; ipse scilicet vidi virulentam hujusmodi materiam per substantiam glandis porosam exudare, non per urethram ejectam, nulloque ulcere vel glandem occupante, vel præputium. Tandem verò altius penetrans, glandulas *Prostatas* efferato ulcere solet depascere; quod haud rarò cernitur in eorum cadaveribus quos hic morbus è medio sustulit.

Gradibus mox dicendis procedit hic morbus. Æger, (ocyus aut seriùs, prout mulier quâcum consuevit magis minùsve fuerit inquinata, pro ratione etiam temperaturæ *μίσματος* excipiendo magis minùsve idoneæ) primum dolore genitalium insolito

insolito cruciatur cum quâdam rotatione quasi testiculorum; postea, si recutitus non sit, macula primò Morbillum jam erumpentem magnitudine & colore æmulans glandis partem aliquam invadit. Statim ab hujus maculæ exortu, liquor quidem lentè extillat, feminis instar, qui quotidie à feminis tam colore, quàm consistentiâ recedens, flavescit tandem aliquanto dilutiùs ovi vitello; & in Lue virulentiore intensioreque non modò virescit, sed & aqueo humori permiscetur sanguine affatim tincto. Pustula jam dicta *ulcus* tandem fit, primò haud absimile *Aphis* Infantium ora obsidentibus, quod indies latius & profundius depascatur, supervenientibus orificii callo & duritie. Animadvertendum est autem quòd niemorata pustula rarò Gonorrhœam comitem habet in iis qui aut jam pridem Gonorrhœâ laborarunt, aut recutiti sunt; utpote quorum Glans tum ab aere cui exposita est, tum à frequenti linteorum attritu indurefcens, noxam non ita facilè suscipit. Hujusmodi Verpi igitur glandis ulcere ferè non tentantur, sola *Gonorrhœa* dicto modo nascitur. Hanc alia mox symptomata excipiunt, ut primò magnus doloris sensus in pene quoties erigitur, perinde ac si validâ manu transversus fortiter constringeretur, qui noctu præcipue urget, quoties in lecto æger cœpit incalescere: quam quidem constrictionem penis dolorificam morbi hujus in hoc statu existentis signum *παδουγαμονικώτατον* existimo. Incurvatur etiam veretrum à fræno jam contractiore, quod cum in erectione extenditur pro natura suâ, acutissimum dolorem adfert. Accedit etiam *ardor urinae*, qui plerumque inter mingendum vix percipitur, at vero æger jam à mictu cessans per om-

nem urethræ ductum acriter admodum uritur, maximè quâ in glandem definit. Nonnunquam etiam erosâ atque excoriatâ urethrâ jugi puris acrioris fluxu, natura in carne novâ vice jam perditæ justo occupatio laxam quandam & spongiosam substituit, quæ mole quotidie aucta & sensim indurata *Caruncularum* excrescentiis ita meatum urinarium infercit, ut tandem lotio non detur exitus; quæ quidem carunculæ nihilominus ex ulceribus sibi adnatis ichorem quandam evomunt, & tum Medico crucem figunt inter curandum, tum agro magis ipsâ morte timendum malum. Quinimò sæpe accidit ut sanies quæ per Gonorrhœam deplenda erat, vel à motu violentiori, vel Astringentium usu in Scrotum deposita, atrocissimum dolorem & Scroti inflammationem accersat, nunc alterutro, nunc utroq; ejus latere in molem ingentem elato; Gonorrhœa interim progreditur tardius, at verò urinæ ardor non mitius urget. Atq; hæc sunt communiora morbi hujus symptomata, manente hoc ejus statu.

At verò quoties sive Morbi diuturnitate & in dictis partibus morâ contagio sursum fertur & sensim sanguini labem imprimit, aut materiâ virulentâ indebito Adstringentium usu in corpore retentâ humores putrescunt, *vera Lues* exoritur, in quâ Tumores sive *Bubones* sæpe in inguine comparentes primum ejus gradum constituunt. Dolores tum caput, tum artus in articulorum interstitiis, humeros scilicet, brachia, & talos crudeliter laniant, nullo ordine invadentes, & per intervalla, licet noctu agrum lectuli calore perfusum rarissime destituant, nec nisi sub auroram libenter evanescant. Crustulæ etiam & *porrigines* varias corporis partes deturpant.

deturpant. Flavescunt hæ fermè ad instar favi, quo signo à cæteris omnibus queant internosci. Quandoque superficie latiore varia occupant corporis spatia ad eum modum quo *Lepra* in Medicorum scriptis depingitur. Quanto autem magis scabies hæc diffunditur, tanto minùs æger discruciat. Universa symptomata pedetentim incrudescunt, dolor præ reliquis, qui tandem eò usque exacerbatur ut se nequeat miser diutiùs in lecto continere, sed protinus exiliens, huc illuc in cubiculo cursitet irrequietus fermè donec illucescat. Adde quòd præ doloris vehementiâ Cranium atque ossa tiliarum brachiorumque hinc inde attolluntur in perdura tubera, *Exostoses* dicta, excrescentiæ ossæ in equorum tibiis (vulgò *a Spavin*) haud ab similia: quæ quidem ossa tuberculis obsessa jugi dolore ac inflammatione tandem cariota redduntur & putrescunt. *Ulceræ* etiam *Phagadenica* varias corporis partes depopulantur, quæ fauces ut plurimum primò aggredientia, sensim per palatum in nasi cartilagine propagantur, quam mox absumunt, ita ut is jam fulcro destitutus planè concidat. Crescentibus indies ulceribus, & dolore aucto, æger partim indefinente carnificinâ enectus, partim ulceribus confectus & putredine, vitam trahit cruciatu, fæctore, carie, opprobrio molestissimam, & quavis morte longo intervallo miseriorem, donec tandem, pereuntibus per vices membris, lacerum cadaver, & jam superis grave, humo condatur.

Intrinsicam hujus morbi naturam, Essentialem quam vocant, nisi quatenus ea ex istis quæ jam depinximus symptomatis elucescat, non mihi magis perspectam esse arbitror, quàm est Essentia sive

Plantæ cujuslibet, five Animalis: Quicquid verò de eâ sit, certò mihi constat humorem hunc committentem inflammationis haud mediocris participem esse, undè hæc tot malorum Ilias: constat etiam dictum humorem evacuandum esse, idque iis mediis quorum efficaciam Experientia, medicorum Magistra, suffragatur. Cum nondum inveniatur immediatum aliquod *Specificum* cujus ope sine evacuatione prægressâ Lues debellari queat. Neque enim vel *Mercurius*, vel *Ligna Exiccantia* dicta, Specificorum titulo sunt donanda, nisi exemplis in medium allatis probare quis possit, vel Mercurium absque Salivatione, vel Lignorum Decoctum nullo subsequente sudore Luis Venereæ curationem quandoque absolvisse. Utque experientiâ didici sudorifica vulgaria haud minùs profecisse in hoc morbo quàm Lignorum decoctum, ita nullus dubito quin si reperiri possit aliud quid, five in Regno Vegetabili, five Animalis, quod in excitandâ salivatione pares cum Mercurio vires haberet, pariter etiam ad sanandam Luem valeret. Quandoquidem autem hic morbus adhuc intra Gonorrhœæ limites subsistens, longè ab eodem distat cum jam omnem sanguinis massam contaminaverit, & Venereæ Luis nomen præcisè mereatur, ita etiam Evacuatio quâ Gonorrhœæ materia ejicitur, alia prorsus est atque illa, quâ Lues jam formata eliminanda est.

Gonor-
rhœæ vi-
rulentæ
Etiologia.

Gonorrhœam itaque quod attinet de quâ primò agemus, in remediis *Cathartis*, quantum huc usque usu comperimus, Curationis omnis cardo vertitur; quorum auxilio vel educitur humor peccans, vel procuratur diversio succorum corporis

corporis naturalium qui aliter hosti in pabulum cederent. Quamvis autem tum ratio, tum experientia mihi dictant hunc morbum à quolibet demum Cathartico sæpe diuque exhibito sanatum iri, ea tamen cæteris *σπασινώτερα* mihi videntur quæ bilem, maximè verò quæ ichorem ferofum fortiter è sanguine expurgant & subducunt. Ac proinde solâ *Jalapii radice* pauperibus aliquoties subveni, quorum tenuitati & rebus domi angustis consulendum erat. Cum verò & morbus conspicuam secum trahat inflammationem, & medicamenta purgantia quibus expugnandus is est, calida etiam sint, *Diata refrigerans* omnino est imperanda à carceribus, quod dicitur, ad metas.

Sic itaque soleo præscribere. *Rx mass. Pilul. cochiar. maj. ʒ iij. Extract. Rudii ʒ j. resin. Jalap. & diagryd. an. ʒ ss. cum s. q. Opobalsami f. Pil. è singulis Drachm. vi.* Quatuor ex his singulis auroris deglutendæ sunt horâ quartâ vel quintâ (ita ut æger superdormiat) ad dies 12 vel 14, vel etiam plures, donec sc. urinæ ardor & materiæ seminiformis color flavus admodum imminuantur; quæ cum pro voto successerint, satis esse autumo, si æger interjecto semper die uno, easdem repetat ad septimanas adhuc duas; quo tempore elapso, sufficit ut bis in septimana sumantur Pilulæ, donec humor ex urethrâ stillare solitus prorsus evanescat, quod ut plurimum non nisi post multos dies contingit. Quamvis enim vulgò affirmetur, quod ejusmodi ichor qui ardore urinæ & flavo materiæ extillantis colore disparentibus, manè præsertim, in summitate colis digitis compressi ad guttulam unam alteramve cernitur, à debilitate tantum & à laxitate partium ob diutinam virosi fomitis in eis moram oriatur; miseri
tamen

tamen experiuntur magno suo malo reliquias has esse contagii non penitus deleti; quod licet quodantenus subactum, ex levissimâ quâque occasione (à potu scilicet nimio, aut exercitio quolibet vehementiori aut simili aliâ) novas excitat tragoedias, Gonorrhœa postliminiò recrudescente, si nempe æger catharseôs molestiam defugerit, nondum extirpato radicitus morbo.

Si post hujusmodi purgationem Gonorrhœa nondum cedat, ex usu erit loco pilularum, maxime in iis qui difficilius purgantur, potentius aliquod medicamentum subinde intercalare, cujusmodi est Potio sequens, quæ semel tantum hausta magis aliquando fecit ad sistendam Gonorrhœam, quam leniora Cathartica sæpenumerò ingesta. *R. Tammarind. ʒ ss. fol. sen. ʒ ij. Rhei ʒ i ss. Coq. f. q. aq. Colaturæ ʒ iij. dissolv. Manna, & syr. Rosar. solut. an. ʒ j. syr. de spinâ cervin. & Electuar. è succo Rosar. an. ʒ ij. M s. f. potio.* Vel curatione tardius procedente detur *Turbith minerale ad gr. viij.* tantum bis vel ter, (idque interposito debito temporis spatio, nè fortè oboriatur Ptyalismus;) quod quidem remedium in eradicandâ Gonorrhœâ pervicaciori faciliè primas fert. Vel bis in septimana pil. frequentes exhiberi poterint, *R. pil. ex duobus ʒ ss. Mercur. dulc. ʒ j. cum s. q. Opobalsami f. pil. iij. sumenda summo mane.*

Est autem ubi æger à Catharsi dicto modo repetitâ usque adeò abhorret, ut ne conspectum quidem, vel odorem solum remediorum ferre queat. Est etiam ubi corpus ex *ἰδιόσυρρα* quâdam ita pertinaciter purgantibus refragatur, ut debita peccantis humoris quantitas nequeat educi; atque ita dum impensius in hoc laboratur nullo cum

cum fructu, Lues tandem obrepit, quæ eos sæpissimè ægros adoritur, quorum corpora cathartici fortius obsistunt : cum ita se res habeat, *Enematis* agendum est, quibus injectis utrique indicationi, humoris scilicet tum expurgandi, tum ab affectâ parte derivandi satis fieri potest. Quinetiam hæc Methodus expeditior est nonnunquam præmemorata istâ, at non æquè tuta, me iudice ; cum prior illa licet diuturnitate molestior, minùs tamen habeat periculi nequa contagiosi fomitis particula in visceribus hæreat, novos datura tumultus ; Hoc verò incommodum facillimè evitatur, si Cathartica per os assumpta diebus ab usu Clysterum liberis, mutuam iis operam commodent.

Hâc itaque viâ incedo, *Pilulas* jam prædictas, aut alias ejusmodi duabus tribusve auroris continuis exhibendas curo ; postea *Enema* sequens manè, & horâ quintâ pomeridianâ quotidie injiciendum, donec penitus cessaverint symptomata ; nisi quod semel aut bis in hebdomade Catharticum impero, misso die isto Clystere. *R. Electuar. è succo Rosar. ʒvj. Terebinth. Venet. vitello ovi solut. ʒß. dissolvantur in aq. Hordei lbj. Colatura adde El. Diacathol. ʒij. m. f Enema* : Singulis etiam noctibus *Opobalsami* vel *Balsami è Mecha gut. xxv.* sacchari frustulo exceptas concedo, sub lecti ingressu ; quod quidem medicamentum, cum *Terebinthina* quoddam genus sit liquidum ac purum, iisdem quibus illa facultatibus pollet, & ulcerosæ genitalium diathesi apprimè succurrit ; hujus itaque defectu *Terebinthina Cypria* ad quantitatem avellanæ dictis temporibus devoranda substitui possit.

Procedente Curatione, quâcunque ea demum methodo tentetur, ægro cibis omnibus sale conditis,

ditis, vel aliàs dyspeptis (quales sunt carnes Bovinæ, Porcinæ, Pisces, Caseus, Radices, Olera,) & fructibus horariis quibuscunque interdico; quibus substituo carnem Vervecinam, Vitulinam, Pullorum, Cuniculorum, & cætera *εὐπεπτα*. Volo etiam ut vel his parcissimè utatur, tantum ut ægri vires non labascant. *Potus*, vino in genere abdicato, ut & liquore omni sive spirituofo, sive acescente, *Hydrogala* esto, ex tribus aquæ coctæ partibus & lactis unâ, nisi quòd in prandio & cœnâ Cerevisia tenuis in parvâ quantitate possit indulgeri. Ad contemperandam insuper inflammationem, & mitigandum ardorem urinæ, refrigerantem aliquam *Emulsionem* ad sequentis normam compono, in Purgationum interstitio frequenter potandam. *R̄ Sem. Melon. & Pepon. an. ʒ ss. sem. Papav. albi ʒ ij. Amygdal. dulc. excorticat. n. viij. contund. simul in mortario marmoreo, sensim affundendo aq. Hord. lb i ss. Colatura adde sacchari Crystallini q. s. m. f. s. a. Emulsio.*

In temperamento admodum sanguineo, & affectu pertinaciore, post mensem catharsi datum, aut circiter, ut plurimum *sanguinis Uncias octo vel novem* è brachio dextro detrahendas suadeo; ut maturius celebretur venæsectio author non sum, ne hâc *πρὸς αἵματι* contagium penitiùs inferatur. *Injections* in urethram non magni facio, utpote quæ sive acrimoniâ suâ mordaci, sive stipticitate non rarò magis officere soleant, quàm prodesse: veruntamen sub morbi exitu *Aqua Rosacea* in pauca quantitate potest injici.

Hâc methodo, quæ mihi semper pro voto cessit, in Gonorrhœâ sanandâ, meliorem nondum comperi; maxime in iis qui facilè purgantur. In iis enim

enim qui purgantur ægrius, curatio, licet nunquam fallax, tamen non nisi post longum temporis spatium perficitur. In his itaque sanguis iterum mittendus, & acuenda sunt Cathartica, tum etiam repetenda sæpius, atque in eorum usu diutius est perseverandum, aut Clysteres modo jam signato usurpandi. Etenim *Catharsis* hinc ad instar omnium est. Atque in hoc affectu, si in alio quopiam, verè assertitur, quod qui mundificat bene, bene sanat: modò ab *Aquis Mineralibus* sibi temperet, quas certò mihi constat morbi reliquias è corpore eliminandas vi astringente & plus satis sanativâ arctius constringere, & quasi clavo figere trabali; unde quod sæpius observavi, *Scroti tumores* enascebantur quoties in morbi principio, vel statu, peioraque adhuc symptomata ut *Caruncula*, si quando sub ejus exitu potarentur. Quod quidem ego fidenter asserto, quantumlibet ex more hodiè recepto Aquæ Minerales in dicto casu haud rarò præscribantur.

Neque sum nescius quantum se venditent Practicorum nonnulli in hujus symptomatis curatione, quâ brevioris temporis spatio, quâ remediis magni nominis & tituli absolvendâ; interim observatione plus satis frequenti certò deprehendi, materiam, quæ eliminanda fuit, astringentium vi in corpore detentam maximum ægris dedisse malum, ex quo persæpe sanguinis massam de novo subiens ipsam demum Luem parit. Nec majore cum fructu, licet periculo minore, decoctum *Lignorum exiccantium* usurpatum comperi; quo scilicet, sub prætextu *Specificorum*, tum universum ægri corpus, tum præ cæteris affecta pars jampridem nimis incalescentia ulterius adhuc inflammabantur; nonnunquam

nunquam etiam *Gonorrhœa* quæ paulò antè evanuerat, quod me observasse memini, denuò in conspectu prodiit.

Animadvertendum est autem, quòd si ægri glans Præputio undiquaque contegatur, atque ejusdem ora præ inflammatione usque adeò tumida, dura, ac callosa reddantur ut nullo modo queat reduci; laterem lavat quisquis *Gonorrhœam* remediis purgantibus, fortissimis licèt, & quotidè ad nauseam repetitis, aggreditur, nisi eodem tempore id agatur ut pars ita affecta ad statum sibi naturalem redeat, sublatis & durtie & tumore, undè *Gonorrhœa* novus utique fomes subministratur. Quod quidem ego admolior *Fotu* sequente. *R. Rad. Althææ, & liliorum an. ʒ i ʒ. fol. Malv. Verbasc. Sambuc. Hyoscyam. flor. Chamamel. & Melilot. an. M. i. sem. lini & Fœnugraci an. ʒ ʒ. Coq. s. q. aq. font. ut f. Fotus, parti affecta admoveendus per horæ unius spatium bis vel ter in die. Peractâ fomentatione partem affectam Oleo è semine lini recenter extracto perungendam curo, deinde Emplastrum è Mucilaginibus alutæ agninx inductum labiis præputii tumidis circumponendum. Quòd si *Ulcus* vel in ipsius præputii labiis, vel in subjectâ glande hærens suâ callositate facit ut illud non nisi ægrè possit retrahi, præter fotum jam dictum sequens etiam Linimentum præscribo. *R. Unguent. Basilici ʒ vj. Unguent. è Nicotiana ʒ ij. Precipitat. aq. Ros. lot. & optimè lavigat. ʒ ʒ. m. f. Linimentum, quo linæi rasura imbuatur, & ulcusculo admoveatur semper post Fotus præscripti usum.**

Ubi verò sive quòd justò maturius *Gonorrhœa* sistatur, sive ab exercitio vehementiori, aut aliâ quâcunque de causâ, Scrotum jam morbi sedes ab eadem

eadem in tumorem insigniorem attollitur, prædictum *Fotum* bis in die parti affectæ admoveo, modò non imminuantur & dolor & tumor *Cataplasmate* vulgò noto ex *Oxycrato* & *farinâ Faba- rum*. Hæc dum foràs peraguntur, non desino remediis & Catharticis, & Refrigerantibus, quæ modò præscripsimus, introsumptis, tum etiam Diætâ supradictâ hostem urgere; neque mihi religio est quovis hujusce mali tempore sanguinis $\frac{3}{4}$ ix, vel x è brachio isto detrahere quod testiculo tumefacto respondet, si tumoris magnitudo & vehementia doloris id mihi suadeant. Atque hæc hæcenus de *Gonorrhœâ*.

Cùm verò eousque invaluerit morbus, ut jam *Veneræa Lues*, vel *Lues confirmata* præcisè dici mereatur, alia omnino porta quærenda est, & duriori huic nodo cuneus itidem durior est adhibendus:

*Lues confirmata
Curatio.*

quandoquidem nullum adhuc experimentum, quod sciam, adferri possit extirpati hujusce morbi, nisi per *Salivationem* ab *Hydrargyro* excitatam: quicquid tam doctorum nonnulli, quàm indoctorum de aliis sanandi modis satis temerè & audacter effutiverint. Cùm itaque *Salivatio* omnem hîc numerum absolvat, id tantum mihi incumbit, ut quæ in eâ excitandâ, tum etiam regendâ, & ratio (qualis qualis ea demum fuerit,) & observatio rationi suffragata mihi dictaverint, edisseram.

In principio autem ne conjecturâ quidem assequi possum quid sibi velint crebra ista monita quibus de corpore remediis *Catharticis*, & *Digerentibus*, Balneo puta & cæteris id genus, ritè præparando, ita seriò cavetur; Ut de Venæsectione jam taceam, cui nonnulli hîc loci primas deferunt.

Quum

Quum enim, si veritati sit litandum, eo res redigatur ut *Veneno* Salivatio procuranda sit (neque enim adhuc innotescit salubre aliquod medicamentum quo possit excitari, neque æger sine ejus ope in tuto collocari potest,) quæritur utrùm corpori constantibus adhuc viribus vegeto & valenti, ac proinde frangendis inimici conatibus haud impari; an eidem missione sanguinis & tenui diatâ jam debilitato rectius committatur Venenum. Haud dubiè satius esse duxerit æquus rerum æstimator nihil agere, quàm ita importunè satagendo nocere. Quid quod experientia testatur, nullis evacuationibus, aut alio modo infirmatos salivationis impetum multò melius sustinere, quàm eos quorum quasi ante prælium incisi sunt nervi?

Missio itaque damnofo omni hujusmodi præludio, statim atque accersor *Unguentum* præscribo ex *Axungia Porcine* ℥ij. & *Mercurii crudi* ℥j. Neque oleum aliquod è calidioribus, neque aliud quid admisceo; cum deterius fiat Unguentum, si quod adjecta ista frænum injiciant, & nihilo efficacius, si nihil prorsus agant: Et fortasse additamenta ejusmodi sub nomine *Correctivorum*, idem hîc præstant (si quid tamen præstant) quod *Catharticis* adjuncta judice experienciâ, solent præstare; tormenta nempe excitant, & catharsin reddunt laboriosiore, à luctâ scilicet inter Antidotum & Catharticum, cujus vis omnis purgans in eo posita est quod naturæ hominis inimicetur. Verùm ut *tertiâ parte* dicti *Unguents* brachia, crura, & tibias ad tres noctes continuas (primam quâ accersor includendo) manibus suis æger perungat injungo; ita tamen ut neque axillas, neque inguina attingat uspiam, & abdomen panno laneo tenuiore circum-

posito

posito & posterius confuto, à linimenti contactu diligenter muniat. Post tertiam inunctionem gingivæ ut plurimum intumescunt, & *Ptyalismus* suboritur. Si verò intra tres dies post ultimam inunctionem idem haud procedat, tum gr. viij. *Turbish Mineral. in Conserv. ros. rubr.* exhibeantur ægro, qui post singulas vomitiones aut sedes summat. haustum liquoris possetrici calidè. Cum expuere inceperit, id jam medico negotii tantum est ut gradum salivationis scrupulosè expendat, nè invocatis temerè suppetiis, salivationem eo usque evehat, ut æger de vita periclitetur. Ubi jam *Ptyalismus* statum debitum fuerit adeptus (in quo expuantur ut plurimum libræ quatuor spatio *Nyct-hemeri*,) vel symptomata, etiam si parcius expuat æger, evanuerint (quod plerumque contingit post quartam diem à statu salivationis ;) & indusium & tori lintea alijs, quæ à quo ultimò lavabantur usurpata aliquandiu fuere, sunt permutanda : cum priora ista unguento infecta salivationem & magis quàm erat opus intendere, & longius protrahere quàm ægro expediat, apta nata sint. Quod si fortè prius elanguescat salivatio quàm symptomata penitus disparuerint, extimulanda subinde est *Mercurio dulci* ad ℥i. pro dosi exhibito.

Nonnunquam accidit, præsertim in corporibus *ιμμεταβλήτοις*, quòd post unam vel alteram inunctionem (nempe simul ac Hydrargyro sanguis affici inceperit) natura illicò per intestina hunc hostem expellere satagat, undè non solum dejectiones mucosæ & tormina ventris, ut in iis qui dysenteriam laborant, eveniunt, verum etiam curatio morbi impeditur, utpote qui salivationi tantummodo cedere soleat. In hoc casu à Mercurio sive extrà

E

appli-

applicito, five intra assumpto, prorsus abstinendum, donec hæc symptomata penitus evanuerint; atque porro dictus alvi fluxus (qui plerumque accidit, antequam salivatio bene assurgat) sistendus est usu *laudani liquidi*, ita dosim augendo atque repetendo prout urgeat symptoma; aut *Diafcoordini sesquidrachmâ*, aliquoties prout opus fuerit, devorata. Diarrhœa tandem cohibita, salivatio debito modo procedere solet, quæ antea vix appareret.

Convalescente de cæteris agro, nisi quod os adhuc exulceretur (qui genuinus est ptyalismus fructus) salivatio quæ jam indies imminuitur, nec purgatione nec alio modo quocumq; sistenda est: fieri enim potest ut etiam post consopitum dolorem, atque exiccata ulcera aliquid de morbi fomite adhuc in corpore delitescat, bella denuò morurum, nisi sibi permittatur sputatio illa moderata, quæ postquam redintegrata sanitate homo se auræ liberiori aliquandiu exposuerit, desitura est. Periculosum itaque esse arbitror Ptyalismum jam abiturentis & mox evanituri reliquias vel *Catharsi* deducere, vel *Lignorum decocto* exiccare velle; à quâ Praxi, quæ vulgò obtinet specie vel Mercurii e corpore eliminandi, vel corrigendæ ejus malignitatis, nascuntur sine dubio frequentes istæ *Recidivæ* quæ miseris accidunt, sanitatem tandem aliquando post tantum impensarum, tot exantlatos labores, tantum tædii devoratum anhelantibus; ad quam etiam certò pervenissent, si salivatio non nisi suo tempore determinaretur. Longè itaque consultius esset, Ptyalismum promoveri *Mercurio dulci* semel in hebdomade exhibito, etiam postquam omnino convaluerit & jam sub dio versetur (quod &

& ego per menses aliquot fieri aliquando jussi,) quam eundem præmaturius inhibere.

Quantumlibet autem à catharsi in salivationis declinatione ob jam dictas causas abhorream, fieri tamen potest ut in ejusdem statu ea nec præmitti possit, nec debeat, quoties scilicet re malè gestâ, eousque fuerit evecta salivatio ut jam ægri vitæ metuat: quo in casu non tutum modò est, sed & necessarium etiam Cathartico ingesto Ptyalissimum ad eum gradum deprimere, ut cum ægri *εὐπορία* procedat, qui deindè suo juri relinquendus.

Si quis jam quærat, an nudâ Salivatione contenti esse debeamus, nec Catharticis, nec aliis remediis solennibus in usum, post eam peractam, revocatis? Respondeo, præter jam dicta, quibus & ratio astipulatur, & experientia, me velle doceri quam ob causam magis sit necessarium purgare post Salivationem, quam Salivationem excitare post Catharsin, cum remedia purgantia (*Scammoniata* maxime & id genus acria) malignitatis quidpiam in corpore relinquunt, quod naturæ tamen committimus, cujus vi tandem subjugatur istud quicquid est veneni, eo scilicet qui purgatus fuit ad regimen consuetum, exercitium, & liberiores aeris usum se recipiente. Atque id porro libenter scire velim, quâ demum arte freti Mercurii reliquias per Catharsin expellere conamur, cum genuinam illam ac propè unicam methodum (per salivationem scilicet) quâ natura id efficere solet ac debet, non solum negligamus, sed etiam impediamus? Hujusmodi autem hallucinationes minimis istis rationis scintillis imputandæ sunt, quibus nos miseri mortales tantum præditi, ad

veritatem in profundo demersam non penetrantes, quamlibet ejus umbram & speciem amplectimur, pro Junone, quod aiunt, captantes nubem; mox colloquia miscentes, prajudicia male fundata ita penitus nobis invicem infigimus, ut tandem phantasmata nostra & delirantium insomnia pro principis Apodicticis haberi velimus; cujus specimen, ni fallor, prae manibus nobis est.

Quamvis autem in plerisque Curatio modo jam dicto absolvatur, viz. *Inunctione* per tres noctes continuas, & exhibito *Turbith Minerali* Ptyalismo haud ritè procedente, *Mercurio* item *dulci* ad vires aliquot, eodem justo citius fatiscente; serio tamen animadvertendum est in quibusdam reperi idiosyncrasiam sive temperamentum quoddam peculiare tam salivationis respectu, quam purgationis (atque eadem plerumque in iisdem, ut qui ægrè purgantur, ægrè etiam ad Ptyalismum perducuntur,) ita ut in nonnullis Methodus laudata vix gingivarum exulcerationem queat efficere, multo minus salivationem eam procurare quæ malo eradicando par sit. In hujusmodi ægris Medice summo opere cavendum est ne animo nimium obstinato salivationem importunius urgeat, recalcitrante naturâ, atque ab isto evacuationis genere prorsus abhorrente; quod qui minus intellexere ægros haud paucos letho dederunt: Etenim in corporibus ita factis, quotiescunque medicamenta, sive externa illa fuerint, sive interna, pertinaciter ingeminaveris, loco salivationis perfectæ nil præter ventris tormina, & dejectiones dysentericas obtinebis, naturâ per hanc portam Hydrargyri virus amoliente; vel dolores ventriculi & agritudines, sudores frigidos, horrendaque alia symptomata accerfes,

accerſes, ita ut æger tantum non agat animam, fortè etiam mox eam evomat. In his licèt Medico concedi poſſit, ut poſtquam ad dies quatuor vel quinque à poſtremâ inunctione ſalivationem fruſtrâ præſtolatus fuerit, inunctionem jam ſapè dictam, & *Turbini Minerale* denuò repetat (interſectis inter ſingulas inunctionum viſes diebus aliquot;) religioſè tamen cavere debet, nè cum tanto conamine ſalivationem incaſum ſollicitaverit, eam per vim invitæ naturæ extorquere perſe- gat. Hic itaque modus, quantum ego iudicio valeo, Medico tenendus eſt, ut ubi primum vel ægritudo ventriculi, vel ventris tormina ſuccedant, ſtatim ſibi temperet à remediis adhibendis donec ea penitus evanuerint ſymptomata; pluribus enim & fortioribus remediis ad cogendam *φύσιος ἀντι- πρᾶξις* ſalivationem accumulatis, *Dysenteria* certò certius tormina ventris, & ventriculi ægritudinem Mors excipiet. Cum ex adverſo ſilente feſtinet, & moras trahat, *Mercurii dulcis* ſi. ſemel aut bis in ſeptimanâ exhibendo, vel per ſe, vel cum 3j. *Diaſcordii*, ſi æger in Diarrhœam propenſior ſit, tandem aliquando cum bonis ægri rebus optatâ potiatur arenâ. Quantumvis enim Ptyaliſmus ad plenum nunquam aſſurget, æger tamen copioſius quàm pro more ſolito expuet, & foetor juſtæ ſalivationis comes neque imminutiorem hanc deſtituet: unde evincitur ſanguinem & humores eam ſive putrefactionem, ſive alterationem, quacun- que ea demum ſit, attigiffe, quæ vel parit ſalivationem, vel cum ea naſcitur. Atque hâc Metho- do univerſa huius morbi ſymptomata tandem expugnabis, & conſeſſo utique debito temporis ſpatio.

Observandum est autem, quod licet salivatio remedia alia, qualiacunque ea fuerint, in extirpandâ *Lue confirmatâ* longe exuperet, *Gonorrhœam* tamen cum *Lue* concurrentem neutiquam valet sanare; nec sistetur illa, hâc jam penitus devictâ: unde rectè colligitur nullam vim specificam Mercurio inesse quâ Venerea Lues immediatè debellari possit; quamlibet *Specificum mediatum* fortè dici mereatur, in quantum mediante ptyalismo morbum expellat; pari fermè *καταχρήσει* (quod aliàs subinnui) atque scalpellum Chirurgicum Laterali morbo Specificum queat appellari. Sed ut ad rem redeam. Quoties *Lues* & *Gonorrhœa* unâ stabulantur, vel ante Salivationem, vel eâ jam peractâ, *Gonorrhœa* curatio tentanda est; quod & tutius fit, me iudice, & facilius etiam post finitam salivationem, cum Luem habens comitem *Gonorrhœa* ægrius dometur; quæ verò à prægressâ salivatione quadantenus subacta fuit, minori negotio expugnari solet. At verò Catharticis religiosè abstinendum est quousque vel minimæ salivationis reliquæ supersint; Quamobrem *Turbith Minerali* semel aut bis in hebdomade exhibito securius rem committemus, quàm aliis Purgantibus quibuscumque, ejus vi promovebitur aliquantulum ptyalismus, dum interim materia *Gonorrhœam* committens paulatim excernatur.

Porro observandum est, si tumor ossi alicui, *Exostosis* vulgo dictus, insideat, qui etiam tamdiu permanserit ut os jam carie afficiatur; incassum prorsus erit sive salivatione, sive aliâ aliquâ methodo curationem aggredi, nisi etiam huic malo obviam eatur; ac proinde os ope *Cauterij* denudandum, & quamprimum idem, quod aiunt, *exfoliandum*,

foliandum, usu scilicet remediorum quæ intentionem hanc implere solent.

In *Ore exulcerato*, quod Salivationem passis ita familiare, si vel æger dolori ferendo par non sit, vel eo usque illud excorietur ut sanguine diffluat, idem nocte dieq; vel *aquâ Rosarum Damascenarum*, vel *lacte aqua permisto*, vel *hordei*, *radic. Althææ*, & *semin. Cydoniorum decocto* sæpissimè prolendum est. Unicum hoc symptoma memorabile, quod scio, salivationi accidit, saltem quoties ea more debito administratur; & sanè si *dolor* & *oris exulceratio* arte aliquâ protelari potuerint, haud multo esset molestior morbi hujus curatio, quàm est aliorum aliquot longè minùs famigeratorum.

Diatam quod spectat & reliquum ægri regimen, eadem prorsus in *Salivatione*, saltem donec ad finem jam ferè vergat, ac in *Catharsi* imperanda censeo: Cùmque ei qui medicamentum aliquod purgans assumpsit, id tantum incumbat ut se in cubiculo à vi frigoris defendat, & cibis *ευπέπτοις* moderatè vescatur, nondum mihi constat quo nomine vel lecto semper addicatur qui Ptyalismum subit, vel à victu modico arceatur, qui scilicet naturæ cum veneno conflictanti vires animumque addat; unde etiam naturâ tanto oneri succumbente, haud pauci, spiritibus, atque omni vitæ robore diaphoresi, purgationibus, & jejuniis supervacuis (præter vulnus ab *Hydrargyro* inflictum) tandem penitus exhaustis, miserè confecti sunt: Persapè etiam morbo jam pulso, æger eâ spirituum copiâ quâ erat opus ad redintegrandam sanitatem destitutus, præ imbecillitate concidit; aut si forte *Libitinam* valeat effugere, tot tantisque cruciatibus vitam redimit, ut tanti non sit vivere.

De quibus Poeta è Neotericis haud ineleganter.

Graviora morbis patimur remedia;

Nec vita tanti est, vivere ut possis, mori.

Hic autem in promptu est istam objectionem diluere, quæ sit ut nonnulli hoc morbo, (scilicet in statu ejus modò dicto) malè multati in *Galliam* commigrare cogantur ut ab eo liberentur? Cujus rei hanc esse rationem, quantum judicare possum, existimo; Hujusmodi agris, œconomia illorum corporum eversâ ac viribus prostratis, apud nos aer crassus ac humidus refarciendis minùs idoneus est, cum iste *Gallia*, utpotè qui salubrior ac magis ferens, spiritus corporis & vires deperditas instaurare aptus sit: Non quòd Practici ibidem degentes, utur docti quidè, methodum quâ hic morbus devinci possit, melius callent, quàm nos hic in *Angliâ*. Sed ut ad Dietam revertar.

Existimo itaque (& experientia mecum facit) quòd præter jusculum Avenaceum, Panatellam, Lac cerevisiatum, & Cerevisiam tenuem tepescitam, &c. juscula insuper è carne Vitulinâ, Pullo-
rum, atque alia ejusmodi in mediocri quantitate agro & possint concedi, & debeant; atque ut, ubi primum eousque subsederit gingivarum tumor ut dentes conserere valeat, Cuniculorum, Pullo-
rum, Agnorum carnes, atque ejusmodi teneriores, at parca manu, sint indulgenda; ut vel in lecto se contineat, vel ad ignem sedeat, prout hoc vel illud magis allubescat animo: Cum enim *Rhyalif-*
mo expugnetur hic morbus, non *Diaphoresi*, hâri-
lando non sum quorsum ager, nullâ urgente ne-
cessitate, nimio calore mædetur.

Dica

Diſta Methodus uti expeditior eſt, cum neque tot dies corpori ante ſalivationem præparando inutiliter inſumendos, nec frequentes iſtas purgationes, aut decocta ſolennia poſt ſalivationem, ægris imponat; ita certiffimus ſum eandem longe faciliorem eſſe, minus itidem periculofam, & minus recidivæ obnoxiam: quod experimento ſuo diſcet, quiſquis in alterâ praxi verſatus, ad hanc ſe demum conferet. Mihi ſaltem ex animi ſententiâ ſucceſſit in quamplurimis ægris; quorum nonnulli ſalivationis tedium & laborem plus ſemel irritò conatu exaptlaverant, recidivam ſemper denuò paſſi, ex occaſionibus, & propter cauſas quas ſuprà memoravimus.

Non eſt autem, Vir Candidiſſime, cur tuam fidem verborum ambagibus anxie ſollicitem, qui jamdudum de probitate meâ perſuaſiſſimus, exiſtimationi etiam noſtræ favere dignaris. Plura itaque de hoc morbo non addo, cum mihi neutiquam placeat, nec placebit unquam, longis verborum ambagibus & ſermonibus ἀποστροφῆς nucleus involvere, quo rei caput, ſeu *Nili* fons, ægriùs innotefcat. Quantulicunque autem ſit hoc opusculum ſive pretii, ſive molis, id ut boni conſulas rogo; cum illud eo præcipuè ſine elaboraverim, ut & in bonum publicum cederet, & quo in te eſſem animo palàm teſtarer: quantumlibet autem magni te faciam, major tamen adhuc tibi honos debetur & à me, & ab iis quibus ſumma illa tua eruditio, morum ſuavitas, animique candor, cæteræque virtutes laude digniſſimæ ita clarè eluceſcunt. Haud equidem tibi aſſentor, quoties profiteor me tuam amicitiam, ex quo me primùm eâ condecorabas, inter illa quæ mihi comparavi pretioſiſſima

tiſſima luculentiffimaque ſemper habuiſſe. Inter alia enim in brevi vitæ curriculo à me obſervata eximium eſt iſtud, (quod etiam filio meo commendatiſſimum eſſe volo) hominum ſc. probitate cæteriſque virtutibus præcellentium conſuetudinem ſemper mihi commodo vertiſſe atque emolumento; atque ex adverſo pravorum amicitiam (niſi ea potius, combinatio, ſive etiam conjuratio dicenda ſit, quæ in virtute non fundatur) quamvis nec dictu, nec vultu quidem me læſerint unquam, tamen neſcio quo pacto, tandem aliquando aut mihi, aut rebus meis mali, aut damni quippiam affricaffe. Vale, Vir Humaniffime, & amare perge

Tui ſemper Obſervantiſſimum

THO. SYDENHAM.

FINIS.

3

DISSERTATIO
EPISTOLARIS

A D

Spectatissimum Doctissimumq; Virum
GULIELMUM COLE, M.D.

D E

Observationibus nuperis circa cu-
rationem Variolarum Confluentium;

Nec-non de

AFFECTIONE HYSTERICA.

P E R

THO. SYDENHAM, M.D.

Editio Secunda.

LONDINI,

Typis R.N. impensis *Walteri Kettilby*, ad Insigne
Capitis Episcopalis in Cœmeterio D. *Pauli*, 1685,